

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

66. gadagājums
2023. gada 21. jūlijs

Saturs

I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

ATZINUMI

Reģionu komiteja

RK 155. plenārsesija, 24.5.2023.–25.5.2023.

2023/C 257/01	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Nekaitēt kohēzijai – transversāls princips, kas veicina kohēziju kā vispārēju ES mērķi un vērtību”	1
2023/C 257/02	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Krīzgatavība un krīžu pārvarēšana: Eiropas Savienības, tās reģionu un pilsētu noturības stiprināšana”	6
2023/C 257/03	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Daudzgaļu finanšu shēmas vidusposma pārskatīšana: reģionālā un vietējā līmeņa nostāja”	12
2023/C 257/04	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Nulles līmeņa ilgstošs bezdarbs: vietējā un reģionālā perspektīva”	18
2023/C 257/05	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ilgtspējīgu pārtikas sistēmu tiesiskais regulējums”	23

III Sagatavošanā esoši tiesību akti

Reģionu komiteja

RK 155. plenārsesija, 24.5.2023.–25.5.2023.

2023/C 257/06	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Sadarbībspējīgas Eiropas akts”	28
---------------	--	----

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

RK 155. PLENĀRSESIJA, 24.5.2023.–25.5.2023.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Nekaitēt kohēzijai – transversāls princips, kas veicina kohēziju kā vispārēju ES mērķi un vērtību”

(2023/C 257/01)

Ziņotājs:	Michiel RIJSBERMAN (NL/Renew), Flevolandes provinces reģionālais ministrs
Atsauces dokuments:	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par 8. kohēzijas ziņojumu – Kohēzija Eiropā 2050. gada perspektīvā COM(2022) 34 final <i>Commission Staff Working Document Cohesion in Europe towards 2050 accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the 8th Cohesion Report: Cohesion in Europe towards 2050</i> SWD(2022) 24 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. atzinīgi vērtē principa “nekaitēt kohēzijai” (turpmāk “DNHC”) ieviešanu astotajā kohēzijas ziņojumā, kur tas ir definēts tādējādi, ka “neviens darbība nedrīkstētu kavēt konverģences procesu vai veicināt reģionu nevienlīdzību”⁽¹⁾, taču pauž nožēlu, ka ziņojumā nav sniegts padziļināts ieskaits, kas ļautu gūt skaidru priekšstatu par problēmām (kaitējums kohēzijai) un iespējamiem risinājumiem;
2. uzsver, ka kohēzija ir svarīga kā Eiropas Savienības pamatvērtība un transversāls mērķis, ko Eiropas Reģionu komiteja pilnībā atbalsta. RK norāda, ka nesenās krīzes ir radījušas konverģences stagnāciju un īpaši ietekmējušas visneaizsargātākos iedzīvotājus; uzstāj, ka saistībā ar gaidāmajām Eiropas Parlamenta vēlēšanām ir jāizvairās radīt auglīgu augsni populismam un ekstrēmismam;

⁽¹⁾ “Kohēzija Eiropā 2050. gada perspektīvā”. Astotais ziņojums par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, 30. lpp. (http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/).

3. pateicas Eiropas Parlamentam ⁽²⁾ par aicinājumu Eiropas Reģionu komitejai iesaistīties principa “nekaitēt kohēzijai” īstenošanā un izstrādē un aicina Eiropas Komisiju šā principa turpmākajā izstrādē ņemt vērā šajā atzinumā ierosinātos priekšlikumus;
4. uzsver Padomes secinājumos par 8. kohēzijas ziņojumu pausto aicinājumu panākt vispārēju izpratni par principu “nekaitēt kohēzijai” visās Savienības rīcībpolitikās un iniciatīvās, kā arī iekšējā tirgus, tostarp valsts atbalsta noteikumu, īstenošanā;
5. atgādina, ka saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) 175. pantu Eiropas politikai un darbībām, kā arī dalībvalstu ekonomikas politikai būtu jāveicina Savienības vispārēja harmoniska attīstība un sociālā, ekonomiskā un teritoriālā kohēzija. RK uzstāj, ka, lai gan ES kohēzijas politikai ir būtiska nozīme kohēzijas veicināšanā, šis mērķis ir saistošs arī citām ES politikas jomām. Komiteja norāda, ka pašlaik nav mehānismu, ar ko to nodrošināt;
6. prasa Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam, Padomei, dalībvalstīm principu “nekaitēt kohēzijai” pārvērst no koncepcijas par realitāti;
7. brīdina Komisiju, ka šis princips nebūt nav gatavs tam, lai tiktu izmantots kā kohēzijas nodrošināšanas instruments, un ka pastāv risks, ka tas pats par sevi var kaitēt kohēzijas politikas mērķim. Kohēzijas politika ir un tai arī turpmāk vajadzētu būt galvenajam instrumentam, ar ko nodrošināt Savienības harmonisku attīstību visos reģionos;
8. ierosina principa “nekaitēt kohēzijai” plašu interpretāciju, aptverot visas Eiropas politikas jomas, kurām ir telpiska ietekme, kā arī attiecīgās valstu politikas jomas un iekļaujot prasību ievērot kohēzijas principus saistībā ar partnerību un daudzlīmeņu pārvaldību;
9. ierosina Komisijai **jebkuras ierosinātās iniciatīvas paskaidrojuma rakstā piemērot obligātu noteikumu “ievēro vai paskaidro”, kas saistīts ar principu “nekaitēt kohēzijai”;**
10. aicina Komisiju **Eiropas pusgada** ietvaros izstrādāt kohēzijas aspektu analīzi, it īpaši, izmantojot pielikumu par ekonomikas un sociālo sniegumu reģionālā līmenī valstu ziņojumos; būtu vēl jo lietderīgāk, ja tajā tiktu izklāstīts pašreizējais stāvoklis attiecībā uz kohēziju NUTS2 līmenī dalībvalstīs un tiktu iekļauta pašreizējās politikas analīze, kas varētu izskaidrot situāciju un iespējamus pasākumus reģionālās nevienlīdzības novēršanai;

Kā var tikt kaitēts kohēzijai

11. atzīst, ka daudzu veidu atšķirības apvienojumā ar datu trūkumu par politikas pasākumu pozitīvu vai negatīvu ietekmi mūsu reģionos un pilsētās apgrūtina iespēju gūt dziļāku ieskatu attiecībā uz kohēzijai radīto kaitējumu un ierosināt piemērotus risinājumus;
12. norāda, ka papildus kohēzijas politikai dažu **ES politikas pasākumu** izstrāde un īstenošana **veicina konverģences procesu, savukārt citi var būt ar to pretrunā**; norāda, ka ne tikai finansēšanas politika, bet arī **regulatīvas iniciatīvas** vai tirdzniecības nolīgumi var būtiski ietekmēt mazāk attīstītu reģionu attīstību un radīt tai šķēršļus, pat ja tie šķiet “telpiski aklī”;
13. norāda, ka, piemēram, jebkāda **valsts atbalsta noteikumu** mīkstināšana bieži vien lielākā mērā dod labumu attīstītākām dalībvalstīm;
14. uzskata, ka varētu labāk izmantot iespējamo **sinerģiju starp tiem ES fondiem**, kuriem ir teritoriāla dimensija;
15. uzsver: neraugoties uz daudzajiem Komisijas ieviestajiem vienkāršojumiem, **ES fondu sarežģītība** un to izmantošanas noteikumi joprojām apgrūtina vietējo un reģionālo pašvaldību iespējas gūt labumu no ES programmām;
16. norāda, ka **vietējo un reģionālo dalībnieku ierobežotās spējas piekļūt finansējumam** un īstenot projektus izriet arī no tehnisko prasmju vai spēju nodrošināt paredzēto līdzfinansējumu nepieejamības; tādēļ aicina Eiropas Komisiju ar spēju veidošanas pasākumiem it īpaši atbalstīt tās dalībvalstis, kurās līdzekļu apguves līmenis ir zems;

⁽²⁾ Ziņojums A9-0210/2022 par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju ES: 8. kohēzijas ziņojums (2022/2032(INI)).

17. piekrīt Eiropas Parlamenta rezolūcijā par 8. kohēzijas ziņojumu paustajam viedoklim, ka Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) ieviešana ir bijusi ļoti centralizēta dalībvalstu līmenī un nav notikusi apspriešanās ar reģioniem un vietējām pašvaldībām ⁽³⁾;

18. pauž nožēlu, ka ANM ietvaros dalībvalstīm nav pienākuma ziņot par līdzekļu sadalījumu dažādos reģionos; aicina nodrošināt labāku informāciju un pārredzamību par to, kur nonāk nauda, un aicina turpmākās ieguldījumu programmas īstenot vietējā vai reģionālajā līmenī;

19. uzsver, ka dažādās ES programmas un fondi, kas tiek īstenoti paralēli, piemēram, ANM, REACT-EU, TPF (Taisnīgas pārkārtošanās fonds), ERAF (Eiropas Reģionālās attīstības fonds) un ESF+ (Eiropas Sociālais fonds Plus), liek vadošajām iestādēm strādāt saskaņā ar atšķirīgiem noteikumiem un īstenošanas pienākumiem, kas rada nenoteiktību un palēnina dažu programmu uzsākšanu;

20. pauž nožēlu, ka nav skaidra pārskata par daudzu ES regulu kopējo ietekmi gan kopumā, gan savstarpēji. RK uzsver, ka tas ierobežo integrētas telpiskās izvēles iespēju un apgrūtina atsevišķu noteikumu īstenošanu, un ka ir jāizdara izvēle, atvieglojot enerģētikas pārkārtošanu (veicot ieguldījumus, piemēram, apkures tīklos/saules enerģijas paneļos), apzaļumojošos vidi (piemēram, ar koku stādījumiem), nodrošinot ilgtspējīgu mobilitāti un būvējot pietiekamus un ilgtspējīgus mājokļus;

21. vērš uzmanību uz to, ka **pat kohēzijas politikas ietvaros** tai var tikt nodarīts nejaušs kaitējums, kas mazina tās ietekmi; valstu iestādes var nepiešķirt maksimālo finansējuma līmeni mazāk attīstītiem un pārejas reģioniem, tādējādi kavējot konverģences procesu. RK prasa Komisijai un dalībvalstīm optimizēt kohēzijas politikas finansējuma izmantošanu mazāk attīstītajos un pārejas reģionos, tostarp saistībā ar gaidāmo 2021.–2027. gada programmu vidusposma pārskatu;

22. norāda, ka kohēziju var apdraudēt arī tas, ka **kohēzijas politikas finansējums ir izmantots, lai sistemātiski reaģētu uz nesenantām krīzēm**; uzsver: lai gan tas, iespējams, ir palīdzējis novērst turpmāku **nevienlīdzības palielināšanos**, jebkurā instrumentā reaģēšanai uz krīzēm tomēr būtu jāievēro kohēzijas principi attiecībā uz stratēģisku, uz pierādījumiem balstītu plānošanu, partnerību un daudzlīmeņu pārvaldību;

23. uzsver, ka RK noraida jebkādas mēģinājumus centralizēt ES programmas un neakceptēs turpmāku vietējā un reģionālā līmeņa ignorēšanu nākamajās ES programmās. Komiteja uzsver, ka dalīta pārvaldība ir izrādījusies sekmīga un to nedrīkst apdraudēt centralizēti pārvaldītas programmas;

Principa īstenošana, izmantojot visu attiecīgo ES politikas pasākumu teritoriālās ietekmes pastiprinātu *ex ante*, vidusposma, pašreizēju un *ex post* novērtējumu

24. uzsver, ka 8. kohēzijas ziņojumā ir aicināts stiprināt teritoriālās ietekmes novērtējumus un lauku aspektu iestrādāšanu, "lai labāk ņemtu vērā dažādu ES teritoriju vajadzības un īpatnības"; atzinīgi vērtē to, ka Padome savos secinājumos par 8. kohēzijas ziņojumu mudina Eiropas Komisiju apsvērt teritoriālās ietekmes novērtējumu (reģionālo pārbaužu) iekļaušanu attiecīgajās ES politikas jomās gan to izstrādes, gan izvērtēšanas posmā;

25. uzsver, ka visās jaunajās ES rīcībpolitikās ar teritoriālo dimensiju to izstrādes posmā ir jāveic **sistemātisks *ex ante* novērtējums par iespējamo dažādo teritoriālo ietekmi** uz visu veidu reģioniem, jo tas ir visefektīvākais instruments, lai praksē īstenotu principu "nekaitēt kohēzijai";

26. norāda, ka 2016. gada Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam un Padomei ir noteikts pienākums veikt ietekmes novērtējumus, kad vien iespējams, it īpaši attiecībā uz teritoriālo ietekmi; uzskata, ka Eiropas Komisijas 2021. gada Labāka regulējuma pakete ⁽⁴⁾ nodrošina satvaru teritoriālās ietekmes novērtēšanai; tomēr pauž nožēlu, ka noteikums par to, ka ietekmes novērtējumiem vajadzētu būt samērīgiem attiecībā uz to darbības jomu un mērķi, praksē bieži vien rada ļoti ierobežotu vai nepietiekamu teritoriālās ietekmes novērtējumu. RK atgādina par Eiropas Komisijas iepriekšējos gados atkārtoti pausto apņemšanos ⁽⁵⁾ stiprināt teritoriālās ietekmes novērtējumus (TIN);

⁽³⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu "Pārskata ziņojums par Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu" (OV C 157, 3.5.2023., 12. lpp.).

⁽⁴⁾ Labāks regulējums: pamatnostādnes un rīkkopa.

⁽⁵⁾ Sk. Eiropas Komisijas paziņojumus "Ilgttermiņa redzējums par ES lauku apvidiem" (2021. gads) un "Cilvēki pirmajā vietā, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes nodrošināšana, ES tālāko reģionu potenciāla atbrīvošana" (2022. gads).

27. tādēļ iesaka **Eiropas Komisijas Labāka regulējuma rīkkopā** iespējamās diferencētās teritoriālās ietekmes un negatīvās ietekmes uz kohēziju novērtējumu pastiprināt vairākos veidos:

- Labāka regulējuma 18. rīka jautājumu sarakstā pievienojot šādu jautājumu: “Vai iniciatīva kavē konverģences procesu vai veicina reģionu nevienlīdzību?”;
 - Labāka regulējuma 34. rīkā **nosakot, ka TIN nepieciešamības pārbaude ir obligāta**, lai noteiktu nepieciešamību veikt teritoriālās ietekmes novērtējumu, un stingri dodot priekšroku ESPON (Eiropas Telpiskās plānošanas un kohēzijas novērošanas tīkls) TIN ātrās pārbaudes rīka izmantošanai, nevis sabiedriskajām apspriešanām, lai novērtētu iespējamo teritoriālo ietekmi, jo tā pamatā ir ekspertu vērtējums un kvantitatīvi teritoriālie dati, kas pieejami par visiem ES reģioniem,
 - ieviešot ieteikumu, ka apspriešanās ar ieinteresētajām personām būtu skaidri jāaptver teritoriālās kohēzijas aspekti, vai nu ar atsauci uz “aicinājumu sniegt pierādījumus” un/vai jautājumu kopumu sabiedriskajā apspriešanās, vai arī rīkojot mērķorientētas apspriešanās ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām, atgādinot, ka mērķgrupas attālos un lauku apvidos, kurām ir apgrūtināta piekļuve internetam, var būt jāuzrunā, izmantojot īpašus kanālus,
 - ieviešot **pienākumu ietekmes novērtējuma ziņojumā norādīt iespējamo dažādo teritoriālo ietekmi un iespējamo kaitējumu kohēzijai** līdzīgi kā attiecībā uz principu “nenodarīt būtisku kaitējumu” saistībā ar ietekmi uz vidi; ietekmes novērtējumos būtu skaidri jānorāda, vai būs ietekme uz ES kohēziju un kādi varētu būt kompromisi starp kohēziju un citiem mērķiem,
 - paskaidrojuma rakstā iekļaujot īpašu obligātu sadaļu, kurā paskaidrots, kā iniciatīva atbilst principam “nekaitēt kohēzijai”, pamatojoties uz **noteikumu “ievēro vai paskaidro”**: Komisijai būtu vai nu jāpierāda, ka iniciatīvas īstenošana nekavē Savienības kohēziju (atbilst principam “nekaitēt kohēzijai”), vai jāpaskaidro, kāpēc iespējamais kaitējums (kas atļicis pēc mazināšanas pasākumiem) ir pamatots saistībā ar citiem mērķiem.
28. aicina Komisiju ar JRC (Kopīgo pētniecības centrs) un ESPON atbalstu turpināt attīstīt TIN modeļus un metodes;
29. aicina Komisiju nodrošināt specializēta dienesta spējas, lai atbalstītu ģenerāldirektorātus TIN procesā, un nodrošināt obligātu apmācību par TIN visiem Komisijas ierēdņiem, kuri nodarbojas ar ietekmes novērtējumiem;
30. atkārtoti aicina Regulējuma kontroles padomē iekļaut RK ieceltu pastāvīgo locekli, lai nodrošinātu, ka ES politikas pasākumi nav teritoriāli akli;
31. vēlas palīdzēt Komisijai veikt teritoriālās ietekmes novērtējumus; it īpaši piedāvā palīdzēt apzināt vietējām un reģionālajām pašvaldībām svarīgus jautājumus Komisijas apspriedēs un palīdzēt apzināt vietējā un reģionālā līmeņa ekspertus, kuri varētu piedalīties Komisijas TIN darbsemināros;
32. norāda: ja Eiropas Reģionu komitejai tiktu piešķirti papildu līdzekļi, tai varētu būt lielāka loma ES labāka regulējuma programmā, piemēram, pašai veicot TIN par ES politikas pasākumiem, kuri varētu kaitēt kohēzijai;
33. uzstāj, ka princips “nekaitēt kohēzijai” ir jāīsteno **arī novērtēšanas posmā** (*ex post*, vidusposmā un pašreizējā posmā), lai *ex ante* novērtējuma laikā tā nebūtu vienreizēja formalitāte, uzraugot un novērtējot ES nozaru politikas ietekmi uz kohēziju;
34. šajā sakarā ierosina Eiropas Komisijai Labāka regulējuma paketē iekļaut ieteikumu, ka tiesību aktos vai programmās būtu jāizvērtē iespējamā tiešā ietekme uz kohēziju vai (ne)saskaņotība ar kohēzijas politiku; ziņojumos (līdzvērtīgi kohēzijas ziņojumam), kas sagatavoti saistībā ar nozaru politiku, vajadzētu būt sadaļai, kas veltīta kohēzijas ietekmei;
35. atgādina, ka *RegHub*, apspriežoties ar ieinteresētajām personām, sniedz pievienoto vērtību īstenoto ES tiesību aktu novērtēšanai; atkārtoti aicina pilnībā izmantot platformu “Gatavi nākotnei”, *RegHub* un pašu RK, lai nodrošinātu, ka Komisijas rīcībā ir detalizēti pierādījumi par ietekmi uz vietas;

36. uzsver **datu un statistikas instrumentu nepieciešamību** vietējā un reģionālajā līmenī, lai atbalstītu ES politikas/instrumentu ietekmes uz kohēziju *ex ante* novērtējumu un *ex post* novērtējumu; uzsver, ka rādītājiem un visaptverošiem indeksiem (ne tikai IKP uz vienu iedzīvotāju), tādiem kā ES sociālā progresa rādītājs un reģionālās konkurētspējas indekss, ir jāatspoguļo visi harmoniskas attīstības aspekti, jo var rasties jauni nevienlīdzības avoti. RK aicina piešķirt vairāk resursu *Eurostat* un *JRC* pilsētu un lauku novērošanas centru attīstībai. Komiteja mudina dalībvalstis ieviest sistēmas datu un informācijas vākšanai vietējā līmenī, lai novērtētu tiesību aktu un politikas pasākumu ietekmi;

Principa īstenošana, labāk koordinējot ES politiku/fondus un to īstenošanu valstu un vietējā līmenī

37. aicina Eiropas Komisiju racionalizēt ieguldījumu politiku un fondus, lai **nodrošinātu sinerģiju un papildināmību** nolūkā sasniegt izvēlētos mērķus. RK aicina pārvaldīt Taisnīgas pārkārtošanās fondu, kā arī Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai kopā ar citiem fondiem saskaņā ar to pašu Kopīgo noteikumu regulu;

38. uzsver nepieciešamību palielināt **sinerģiju starp kohēzijas politiku un pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”**, lai visos ES reģionos stiprinātu pētniecības un inovācijas spējas, kas ļauj Eiropas Savienībai konkurēt pasaules mērogā, investējot reģionālajā izcilībā, un var būt risinājums attīstības slazdam reģionos ar vidējiem ienākumiem;

39. aicina Eiropas Komisiju ES finansējuma pārvaldīšanā ņemt vērā reģionu attīstības līmeni un iespējas mazināt reģionu nevienlīdzību, izmantojot pieeju “ne tikai IKP”;

40. mudina **valstu valdības veikt sistemātisku *ex ante* teritoriālās ietekmes novērtējumu**, izmantojot pieredzi, kas gūta saistībā ar Teritoriālās attīstības programmas 2030. gadam izmēģinājuma darbību “Izpratne par to, kā nozaru politika veido telpisko (ne)līdzsvarotību”, lai neviens valsts politikas pasākums nebūtu “telpiski akls”;

41. uzsver, ka dalībvalstīm ir jānodrošina saziņa un koordinācija starp dažādām ministrijām, aģentūrām un vadošajām iestādēm, lai pēc iespējas labāk izmantotu iespējamo sinerģiju un papildināmību starp dažādām politikas jomām un finansējuma plūsmām un nodrošinātu, ka nenotiek pārklāšanās vai nerodas kaitējums kohēzijai;

42. atkārtoti aicina dalībvalstis un Eiropas Komisiju nodrošināt, ka ANM un tā pēctecī tiek pilnībā integrēta kohēzijas politikas pieeja, kuras pamatā ir stratēģiska, uz pierādījumiem balstīta plānošana, daudzlīmeņu pārvaldība un partnerība;

43. uzsver, ka dažādiem pārvaldības līmeņiem ir jāsadarbojas partnerībā, lai panāktu kohēziju uz vietas, tostarp koordinējot dažādu ES rīcībpolitiku/instrumentu īstenošanu;

44. aicina dalībvalstis atbalstīt jebkuru no saviem reģioniem, kas atpaliek administratīvo spēju veidošanā un prasmju attīstības veicināšanā, lai tie varētu pilnībā izmantot ES programmas.

Briselē, 2023. gada 24. maijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Vasco ALVES CORDEIRO

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Krīzgatavība un krīžu pārvarēšana: Eiropas Savienības, tās reģionu un pilsētu noturības stiprināšana”

(2023/C 257/02)

Ziņotājs: *Christophe CLERGEAU* (FR/PSE), Luāras reģionālās padomes loceklis**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Prognozēšana – jauna pieeja, lai sagatavotos riskiem un krīzēm

1. uzskata, ka mēs nevaram zināt, kādas krīzes skars Eiropu, tās pilsētas, departamentus un reģionus nākotnē, taču mēs zinām, kas no tām cietīs. Krīzēm nav administratīvo robežu, tāpēc ir vajadzīga daudzlīmeņu pieeja, kurā ir iesaistītas visas pašvaldību iestādes, vietējās starplīmeņa pašvaldības (provincas, departamenti utt.) un reģionālais līmenis. Lai no tā izvairītos, ir jāizvērs risku un krīžu novēršanas kultūra, jauna pieeja cilvēku drošības, veselības un labbūtības prognozēšanā. Tāds ir šā atzinuma vēstījums;
2. konstatē, ka pēdējo gadu krīžu galvenā iezīme bija to pēkšņums un neparedzamība. Katastrofas un ekstremālus notikumus, kas saistīti ar klimata pārmaiņām, varētu un vajadzētu iedomāties un paredzēt, taču to intensitāte un biežums pārsniedz jebkādas prognozes. Covid-19 krīze vai karš Ukrainā un tā izraisītās milzīgās cilvēku ciešanas liecina par jauna veida neprognozējamām un plaša mēroga krīzēm. Reaģējot uz šīm parādībām, visaptverošas preventīvas pieejas (rīkoties, lai izvairītos no zināmiem un iespējamiem riskiem) vai piesardzības princips (rīkoties, lai mēģinātu novērst jaunus nopietnus un neatgriezeniskus riskus cilvēku veselībai vai videi) vairs nav pietiekams;
3. uzskata, ka Eiropai ir jāiesaistās jaunā virzienā – sagatavotībā, ko definē kā kolektīvo spēju sagatavot sabiedrību ar kohēziju un solidaritāti stāties pretī nākotnes izaicinājumiem, it īpaši krīzēm un katastrofām. Prognozēšanā īpašs uzsvars ir likts uz pilsonisko, sociālo un humāno dimensiju, pakalpojumu pieejamību un cilvēkiem sniegtā atbalsta kvalitāti. Faktiski krīzes un katastrofas pirmām kārtām skar visneaizsargātākās personas. Tā ir viena no Covid-19 krīzes laikā gūtajām mācībām;
4. uzskata, ka visaptverošajā pieejā noturībai ir jāapvieno divi elementi: pilnveidot sabiedrības spējas īstenot pārmaiņas, kas nepieciešamas, lai risinātu problēmas, ko rada ekonomiskā, sociālā un teritoriālā nevienlīdzība, klimata pārmaiņas un zaļā pārkārtošanās, kā arī pilnveidot spējas novērst sabiedrības neaizsargātību pret riskiem, krīzēm un katastrofām, un to konkrēti var panākt, izstrādājot prognozēšanas pasākumus;
5. ierosina nošķirt neaizsargātību, kas saistīta ar zināmiem riskiem, galvenokārt vidiskiem, demogrāfiskiem un rūpnieciskiem riskiem, un neaizsargātību, kas saistīta ar nezināmiem riskiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir saistīti ar klimata pārmaiņu sekām, veselības apdraudējumu vai cilvēka darbības izraisīti riski. Šīs neaizsargātības nevar novērst ar pārvarēšanas plāniem, lai cik pilnīgi tie būtu; to risināšana, it īpaši attiecībā uz otro neaizsargātības veidu, nozīmē piešķirt prioritāti krīzes un riska novēršanas kultūras attīstīšanai un kolektīvai spējai tikt galā ar nenoteiktību un katastrofām;
6. prasa sociālās un teritoriālās neaizsargātības analīzi noteikt par ES politisko prioritāti, jo bez šīs informācijas būs grūti sagatavot sabiedrību. Tikai izceļot un izprotot šīs neaizsargātības, būs iespējams efektīvi reaģēt ES un valstu līmenī, un it sevišķi katrā pilsētā, departamentā un reģionā. Faktiski vajadzētu būt piesardzīgiem pret pārāk holistisku pieeju neaizsargātībām pārāk plašā ģeogrāfiskā mērogā un dot priekšroku vietējai pieejai, kas ļauj precīzi reaģēt uz reālajiem apstākļiem, ar kuriem konkrēti saskaras iedzīvotāji;
7. atzīst, ka civilās aizsardzības politika galvenokārt ir dalībvalstu kompetencē, taču konstatē, ka profilakses, prognozēšanas un pirmās palīdzības pasākumus ļoti bieži veic vietējie dalībnieki, pilsētas un departamenti (provincas utt.), kas šo kompetenci parasti īsteno ar reģionu atbalstu. Tāpēc šīs pašvaldības ir cieši jāiesaista minēto pasākumu izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā, kā arī jānodrošina tiem atbilstīgi resursi, tostarp finanšu un juridiskie resursi, saskaņā ar aktīvas subsidiaritātes principu un atbilstoši daudzlīmeņu pārvaldības pieejai, kas ietver un aptver visus teritoriālos līmeņus;

8. uzsver, ka ir jāstiprina pilsētu un reģionu spēja pat krīzes laikā sniegt cilvēkiem vajadzīgos pakalpojumus. Šajā saistībā viens no svarīgākajiem pasākumiem ir stiprināt kopējo piegādes drošību visā Eiropā. Tādēļ ir jāapzina kritiskā atkarība, jāražo Eiropā lielākā daļa vajadzīgo preču un pakalpojumu un jāizstrādā droši vienotā tirgus mehānismi, kas palielinātu izejvielu, materiālu un pārtikas piegādes drošību. Jāstiprina arī kritiskā infrastruktūra, lai krīžu laikā saglabātu dzīves līmeni;

Izvirzīt neaizsargātību analīzi turpmākās kohēzijas politikas centrā

Indekss un rezultātu pārskats, lai labāk izprastu un ņemtu vērā riskus, kas saistīti ar teritoriju un iedzīvotāju neaizsargātību

9. atzinīgi vērtē Kopīgā pētniecības centra (JRC) un tā Riska pārvarēšanas nodaļas darbu, izstrādājot neaizsargātības indeksu⁽¹⁾, kurā apvienota vidiskā, teritoriālā, ekonomiskā un sociālā dimensija. Komiteja vēlas, lai JRC saņemtu pilnīgu politisko un finansiālo atbalstu, kas tam ļautu panākt progresu šajā procesā;

10. uzsver, ka svarīga ir neaizsargātības sociālā dimensija, kas pārāk bieži tiek aizmirsta vai atstāta novārtā, bet kas tomēr ir svarīgs noturības elements. Jebkurā neaizsargātības analīzē būtu pilnībā jāintegrē tādi jēdzieni kā piekļuve cilvēkiem, sociālais atbalsts un neaizsargātu personu piekļuve veselības aprūpes sistēmai un sociālajiem pakalpojumiem, kā arī digitālās plaisas mazināšana un digitālās pieejamības uzlabošana. RK uzsvāru liek uz minoritāšu, sieviešu, nabadzīgu, vecu cilvēku un cilvēku ar invaliditāti, cilvēku ar hroniskām slimībām neaizsargātību, kā arī uz lielo sociālo neaizsargātību tālākajos reģionos, salu un izolētās teritorijās, kuras atrodas cīņās pret klimata pārmaiņām priekšplānā;

11. atbalsta JRC centienus uzlabot datu kvalitāti un neaizsargātības indeksu; vēlas, lai šajā ziņā būtu ciešāka sadarbība starp JRC, citiem Komisijas ģenerāldirektorātiem un dalībvalstīm; apstiprina, ka ir lietderīgi piemērot šo indeksu visos teritoriālajos līmeņos (NUTS 2, NUTS 3 un it īpaši vietējā līmenī), un atkārtoti aicina publicēt neaizsargātības pārskatu, kas parādītu reālo situāciju katrā teritorijā; šajā nolūkā iesaka dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām investēt riska novērtēšanā, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātību, un publiskot šā darba rezultātus, lai stiprinātu riska novērtēšanas kultūru Eiropas Savienībā;

12. vērs uzmanību uz to, ka ir vajadzīgi dati, kas ļautu efektīvi raksturot visneaizsargātākās iedzīvotāju grupas, un tas nozīmē, ka ir jābūt neapkopotiem datiem un ka dati ir jāsaista, lai izceltu konkrēto realitāti (piemēram, nabadzīgas sievietes), kā arī uz to, ka ir vajadzīgi dati, kuri norādītu uz problēmām saistībā ar piekļuvi pakalpojumiem;

13. uzskata: tā vietā, lai mēģinātu izstrādāt ideālu rādītāju, prioritāri būtu jāpārbauda šis rādītājs kā lēmumu pieņemšanas instruments; atzinīgi vērtē to, ka vairākas kopienu organizācijas ir sākušas darbu šajā virzienā, un aicina sākt izmēģinājuma programmu, kas apvienotu pilsētas, departamentus un reģionus, kuri vēlas izmēģināt neaizsargātības indeksa izmantošanu, lai to salīdzinātu ar vietējo uztveri par realitāti un orientētu savu politiku un investīcijas;

14. ierosina, ka JRC varētu sākt veidot ES apmaiņas platformu, pamatojoties uz visaptverošu pieeju neaizsargātībai, prognozēšanai, sagatavotībai un risku un krīžu pārvarēšanai un iesaistot ES iestādes, dalībvalstis, vietējās un reģionālās pašvaldības un ieinteresētās personas; šīs platformas izveides pamatā varētu būt viedās specializācijas platformu pieredze, un to varētu finansēt no *Interreg Europe* programmas. Platforma būtu konkrēti balstīta uz ES Civilās aizsardzības zināšanu tīklu⁽²⁾, kas arī būtu jāatbalsta un jāizvērs;

15. ierosina pilsētām, departamentiem un reģioniem iesaistīties visās šajās iniciatīvās;

16. aicina izveidot ES tīklu, kas apvienotu pilsoniskās kustības un nevalstiskās apvienības, kuras iesaistītas risku un krīžu novēršanā un pārvaldībā un sabiedrības sagatavošanā to pārvarēšanai; aicina Komisiju atbalstīt šo iniciatīvu un palīdzēt to īstenot; pauž gatavību kopā ar ES Civilās aizsardzības zināšanu tīklu palīdzēt izveidot šo tīklu, sadarbībā ar ANO Katastrofu riska mazināšanas biroju (UNDRR) un Eiropas Komisiju organizējot ikgadēju pasākumu, kurā piedalītos visas ieinteresētās personas;

(¹) <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/risk-data-hub/#/vulnerability-in-europe>
Neaizsargātības indekss ļauj iet tālāk par darbu, ko JRC veica saistībā ar noturības rezultātu pārskatu, kurā ir piemērota plašāka pieeja sabiedrības pielāgošanās un prognozēšanas spējām (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategic-planning/strategic-foresight/2020-strategic-foresight-report/resilience-dashboards_en).

(²) <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/about-knowledge-network>

Neaizsargātību novēršana – jauna kohēzijas politikas prioritāte

17. vēlas uzsvērt, ka nesēnās krīzes ir parādījušas, ka teritoriju un iedzīvotāju neaizsargātības var radīt dziļu un jaunu nevienlīdzību veselības aprūpes un labklājības jomā; tādēļ uzsver, ka sociālās un teritoriālās neaizsargātības novēršanai būtu jāklūst par kohēzijas politikas politisko prioritāti; tas nozīmētu stiprināt kohēzijas politikas sociālo dimensiju ne tikai nodarbinātības un apmācības jautājumos, bet arī tādos jautājumos kā iekļaušana un piekļuve veselības aprūpei un sociālajiem pakalpojumiem. Turklāt šāda stiprināšana ļautu kohēzijas politiku tuvināt iedzīvotājiem.

18. uzskata, ka “indeksa” un teritoriju neaizsargātības pārskata izstrāde ir būtiska, lai sāktu politiskas debates par risinājumiem, kas jārod turpmākajā kohēzijas politikā, kurā visos tās komponentos būtu jāņem vērā arī *NUTS 3* līmeņa dati, lai nodrošinātu mērķtiecīgāku, vieglāk uztveramu un efektīvāku pieeju;

19. joprojām ir piesardzīga attiecībā uz neaizsargātības indeksa izmantošanu kā lēmumu pieņemšanas instrumentu kohēzijas politikas līdzekļu sadalei, taču uzsver, ka ir vajadzīga intensīvāka kohēzijas politikas intervence visneaizsargātākajos reģionos;

20. ierosina par kohēzijas politikas plānošanas asi noteikt noturību pret krīzēm un sociālo un teritoriālo neaizsargātību mazināšanu, kā arī paredzēt papildu un papildinošu finansējumu reģioniem un departamentiem, kuri ir īpaši neaizsargāti un kuri izvēlētos šim nolūkam aktīvi izmantot kohēzijas politiku;

21. tomēr uzskata: lai gan kohēzijas politika var būt un tai vajadzētu būt prognozēšanas instrumentam, tā nevar uzņemties segt lielu katastrofu radīto postījumu novēršanu; uzskata arī, ka jaunā rezerve solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos joprojām ir vairāk vērsta uz tūlītēju reaģēšanu uz katastrofām un pandēmijām, nevis uz to seku novēršanu; tādēļ prasa apsvērt iespēju izveidot pastāvīgu intervences mehānismu, lai novērstu lielus katastrofu radītos postījumus attiecīgajā teritorijā;

22. ierosina ES finansēšanas programmās, piemēram, *Interreg*, “Apvārsnis Eiropa” vai *Erasmus+*, veicināt starpreģionālās sadarbības projektu izstrādi, ņemot vērā dažādo teritoriju ģeogrāfisko realitāti un paredzot iespēju sadarboties ar trešām valstīm. Tie būtu projekti par noturību pret krīzēm un neaizsargātības novēršanu, it īpaši par pārrobežu pieeju riskiem un krīzēm, jo šāda pieeja ir spēcīgs līdzeklis, lai konkrētos jautājumos apvienotu dalībvalstu dažādo praksi. Tāpēc, visticamāk, būs nepieciešama īpaša *Interreg* un ETSG sadaļa;

23. atzīst, ka ES līmeņa instrumenti ir izrādījušies ļoti noderīgi, taču ir iespējams darīt vēl vairāk, lai novērstu juridiskās un administratīvās problēmas pārrobežu sadarbībā, jo šādu šķēršļu novēršana nodrošinātu lielāku Eiropas solidaritāti; šajā saistībā aicina Eiropas Komisiju atsākt Eiropas pārrobežu mehānisma pieņemšanas procesu;

Pāreja no riska pārvarēšanas uz kopīgu riska pārvarēšanas kultūru: sagatavot Eiropu un tās teritorijas krīzēm un katastrofām

24. konstatē, ka kopš Covid krīzes ES civilās aizsardzības un sabiedrības veselības politika strauji attīstās. Ir izstrādātas daudzas jaunas iniciatīvas, tostarp *rescEU* un Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestāde (*HERA*). ES reaģēšana uz karu Ukrainā radīja visaptverošu atbalstu iedzīvotājiem un izcēla krīžu pārvarēšanas humāno un sociālo dimensiju. Līdztekus neizbēgamai krīžu pārvarēšanai, kas joprojām ir ļoti aktuāla, RK vēlas, lai prioritāte tagad tiktu piešķirta prognozēšanai, t. i., risku novēršanai, krīzgatavībai un kopīgas risku un krīžu pārvarēšanas kultūras izplatīšanai Eiropā;

25. uzsver Ārkārtas reaģēšanas koordinācijas centra svarīgo nozīmi, jo tas ir centrālais punkts, kas koordinē ES reaģēšanu uz krīzēm, konkrēti, saistībā ar karu Ukrainā un zemestrīci Turcijā. Šo krīžu pārvarēšana ir izgaismojusi krīžu pārvarēšanas humāno un sociālo dimensiju. Tāpēc līdztekus neizbēgamai krīžu pārvarēšanai, kas joprojām ir ļoti aktuāla, Eiropas Reģionu komiteja vēlas, lai prioritāte tagad tiktu piešķirta prognozēšanai, t. i., risku novēršanai, krīzgatavībai un kopīgas risku un krīžu pārvarēšanas kultūras izplatīšanai Eiropā;

Eiropas Savienības mērķi noturībai pret katastrofām

26. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir publicējusi ieteikumu un paziņojumu par ES mērķiem noturībai pret katastrofām, atbalsta to vispārējos principus, kuros ietverti daudzi iepriekšējos atzinumos minētie priekšlikumi, kā arī ir gandarīta par to, ka labāk tiek ņemta vērā vietējā un reģionālā situācija, un uzsver to pamatiniciatīvu nozīmi; Komiteja ir pārliecināta: lai gan šis satvars nav saistošs, tas ļaus stiprināt prakses konvergenci dažādās dalībvalstīs un tādējādi arī krīzgatavības kvalitāti, un pauž vēlmi cieši iesaistīties Civilās aizsardzības forumā, kas notiks 2024. gadā un sniegs iespēju šos mērķus sākotnēji pārskatīt un pielāgot;

27. mudina reģionus izmantot jaunās iespējas piedalīties iniciatīvās un finansēt projektus, it īpaši 2. mērķa “Sagatavoties” un pamatiniciatīvas “PreparEU” ietvaros; vēlas sniegt ieguldījumu vietējo un reģionālo pašvaldību labākā iesaistīšanā ES Civilās aizsardzības zināšanu tīklā;

28. tomēr pauž nožēlu, ka šīs publikācijas joprojām attiecas tikai uz ES civilās aizsardzības mehānismu un tajās trūkst holistiskāka skatījuma uz Eiropas, tās pilsētu un reģionu neaizsargātību un noturību pret krīzēm;

29. atzinīgi vērtē stresa testu ieviešanu attiecībā uz ārkārtas operatīvo centru noturību, taču vēlas, lai tie tiktu paplašināti, iekļaujot valstu, reģionālās un vietējās krīzes brīdināšanas un pārvarēšanas sistēmas, un ierosina šajos stresa testos vairāk ņemt vērā visus neaizsargātības faktorus, it īpaši sociālos un teritoriālos faktorus;

30. mudina reģionus un vietējās pašvaldības iesaistīties stresa testēšanā attiecībā uz scenārijiem, kas atbilst vietējai/reģionālai riska ainai. Varētu veicināt arī vietējos/reģionālos riska atlantus un sabiedrības informētības par riskiem un sagatavotības pasākumus, kā arī pasākumus saistībā ar gaidāmo ES krīzgatavības mēnesi, kas ierosināts paziņojumā par noturības pret katastrofām mērķiem;

Kopīgas risku un krīžu pārvarēšanas kultūras veidošana vietējo, valsts un ES lēmumu pieņēmēju kopienā

31. konstatē, ka lielākā daļa iesaistīto dalībnieku vēlas, lai tiktu izstrādāts ES stratēģiskais satvars risku un krīžu jomā, lai varētu izvērst sistēmisku un koordinētu pieeju, kas patlaban tiek uzskatīta par neesošu, un ka daudzi dalībnieki min iespēju izveidot Risku un krīžu pārvarēšanas ģenerāldirektorātu, kas nodarbotos gan ar sabiedrības sagatavošanu, gan ar to risku un krīžu profilaksi un pārvarēšanu, ko rada sabiedrības neaizsargātība;

32. uzskata, ka risku un krīžu situācijā galvenais izaicinājums ir mainīt lēmumu pieņēmēju domāšanu un politisko lēmumu pieņemšanas procesus. Lielākā daļa lēmumu pieņēmēju nav apmācīti ne krīžu prognozēšanas un pārvarēšanas jautājumos, ne noturības izaicinājumu risināšanā. Ir parādījušies vairāki mehānismi, kas vērsti uz skaidri identificēta riska pārvarēšanu, izraisot publiskās politikas sadrumstalotību uz visaptverošas pieejas rēķina, kas vērsts uz noturību, sociālās un teritoriālās neaizsargātības analīzi un gatavību stāties pretī nezināmiem riskiem. Ir jāveicina kopīga risku un krīžu pārvarēšanas kultūra, kuras pamatā ir prognozēšanas princips;

33. tādēļ ierosina izveidot ES Risku un krīžu pārvarēšanas skolu, kas nodrošinātu apmācības iespējas lēmumu pieņēmējiem un operatīvajiem darbiniekiem, izstrādātu profesionālo satvaru un akreditācijas mehānismu, kas ļautu izveidot saliedētas profesionālās kopienas un veicinātu mobilitāti un savstarpēju atzišanu, un atbalstītu tālākizglītību, attīstītu tīklus un pasākumus zināšanu un pieredzes apmaiņai, un organizētu darbseminārus par atgriezenisko saiti un inovatīvu darbības stratēģiju un risinājumu izstrādi;

34. uzsver, ka globālas krīzes sākas ārpus Eiropas, bet var skart jebkuru dalībvalsti, piemēram, bēgļu krīzes vai kritiski svarīgu preču pieejamības problēmu veidā. Ir jāstiprina spēja paredzēt globālas krīzes un tās novērst, izmantojot saskaņotu rīcību, tostarp ārpus Eiropas Savienības;

35. uzskata, ka Eiropas interesēs ir rīkoties tur, kur parādās jauni apdraudējumi, tādējādi ierobežojot ES pakļautību riskiem. Attiecīgajām instancēm Eiropas Savienībā jābūt iespējai strādāt tīklā ar daudzām struktūrām, kuras jau ir RK partneri (konkrēti, starptautiskajā līmenī ar ANO Katastrofu riska mazināšanas biroju (UNDRR) un tā Centrālāzijas platformu un iniciatīvu “Pilsētu noturības palielināšana līdz 2030. gadam”) un sadarbībā ar attiecīgajam valstīm iesaistīties intervences pasākumos ārpus ES, tiklīdz ir konstatēti riski, un mobilizēt ievērojamus resursus. Šai sadarbībai būtu jāaptver arī sagatavošanās posms un, konkrēti, jāparedz profilakses un aizsardzības trūkuma mazināšanas pasākumi un sabiedrības

sagatavošana krīzēm. Šajā nolūkā pašreizējiem mehānismiem un ieinteresēto personu forumiem, piemēram, ES Civilās aizsardzības zināšanu tīklam, būtu jāstiprina partnerības ar pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem, vietējām NVO;

Noturīga un proaktīva sabiedrība labākai risku un krīžu pārvarēšanai

36. uzskata, ka viens no noturības stūrakmeņiem ir iedzīvotāju spēja mobilizēties, lai pārvarētu krīzes pirmās stundas, gaidot palīdzības dienestu ierašanos. Tas ietver gan iepriekšēju apmācību katram iedzīvotājam, gan katras mājsaimniecības sagatavošanu, gan vietējo solidaritātes praksi. Tādēļ Eiropas Savienībai būtu jāpieņem "72 stundu stratēģija krīžu pārvarēšanai", kura būtu pielāgota vietējiem apstākļiem un kurā būtu ņemtas vērā katras valsts un katra reģiona īpatnības, it īpaši pamatojoties uz pieredzi, kas gūta tādās valstīs kā Japāna vai Amerikas Savienotās Valstis;

37. vēlas apstiprināt divas stingras pārlicības: labākais veids, kā mainīt domāšanu, ir apmācīt bērnus un jauniešus; vislabākie faktori sabiedrības noturības nodrošināšanai ir spēcīga iedzīvotāju iesaistīšanās, apvienību darbība un brīvprātīga iesaiste. Ņemot to vērā, RK ierosina papildināt ES mērķus noturības pret katastrofām jomā ar trim jaunām pamatiniciatīvām:

- izvērst vairākās valstīs jau izmēģinātās "riska darbnīcas" (*risk factories*)⁽³⁾, kas atbilst vietējiem un reģionālajiem apstākļiem un vajadzībām, lai apmācītu visus bērnus vecumā no 6 līdz 10 gadiem par būtiskām lietām un pareizajiem žestiem, kas jāzina, lai sagatavotos riskiem un stāties tiem pretī,
- izveidot ES satvaru apmācībai par pirmo reaģēšanu un pirmo palīdzību, kas ļautu nodrošināt katrā valstī pārņemamas un izmantojamas apmācības, kuras būtu mudināti apmeklēt visi jaunieši līdz 20 gadu vecumam,
- organizēt ES kampaņu, kas veicinātu brīvprātīgu pilsonisko iesaistīšanos gan brīvprātīgo korpusā, gan nevalstiskajās apvienībās;

38. aicina arī atteikties no tādas pieejas riskam, kuras pamatā ir varbūtība, jo tā sistemātiski pārāk zemu vērtē būtiskus riskus, kā tas bija epidēmiju gadījumā; aicina jebkurā rīcībā neaprobežoties ar plāniem zināmu un iespējamu vidisko un rūpniecisko risku pārvarēšanai, bet tā vietā katrā pilsētā, departamentā un reģionā bez izņēmuma ieviest noturības stratēģiju un vietēju mobilizācijas platformu ar mērķi organizēt vietējās noturības grupas un sagatavot sabiedrību krīzēm, īpašu uzmanību pievēršot palīdzībai visneaizsargātākajiem iedzīvotājiem; šīm vietējām noturības platformām būtu jābalstās uz iedzīvotāju iesaistīšanos, jāveicina starpdisciplināra pieeja, jāatvieglo datu apmaiņa un to sadarbība, jāsekmē sadarbība, tostarp pārrobežu sadarbība, jāvienkāršo reaģēšanas ķēde krīžu situācijās un jāveido noturība pret krīzēm;

39. aicina aktīvi rīkoties, lai novērstu digitālo nabadzību, kas krīzes apstākļos ir papildu risks, jo atstāj ievērojamu iedzīvotāju daļu bez piekļuves būtiskai informācijai un pakalpojumiem; uzsver, ka pilsētās un reģionos pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem ir jāizveido fiziski pieejama informācijas, palīdzības un cilvēku atbalsta punktu tīkls, kas darbotos krīzes gadījumā;

RescEU un ārkārtas reaģēšanas koordinēšanas sistēmas

40. atbalsta jebkādas ES finanšu investīcijas rescEU stiprināšanai, lai ne tikai palielinātu ES spēju ātri, visaptveroši un autonomi reaģēt, bet arī stiprinātu tās lomu risku pārvaldībā un katastrofu pārvarēšanā;

41. atzinīgi vērtē ERCC (Ārkārtas reaģēšanas koordinēšanas centra) 2.0 iniciatīvu, kuras mērķis ir stiprināt spēju paredzēt, prognozēt un sagatavot ES mēroga starpnozaru pasākumus un turpināt uzlabot agrīnās brīdināšanas sistēmas un investēt tajās, lai nodrošinātu, ka agrīnā informācija un izpratne tiek pārvesta rīcībā. Eiropas Reģionu komiteja atzinīgi vērtē darbu, ko Eiropas Komisija šajā jomā veikusi saskaņā ar savām pilnvarām attiecībā uz agrīnās brīdināšanas sistēmām saskaņā ar tiesību aktiem par ES civilās aizsardzības mehānismu, kura mērķis ir izvērst pārrobežu atklāšanas, informēšanas un brīdināšanas sistēmas, piemēram, EFAS (Eiropas Plūdu apzināšanās sistēma), EFFIS (Eiropas Meža ugunsgrēku informācijas sistēma) un ODE (Eiropas Sausuma novērošanas centrs);

(3) Piemēram, Skotijā: <http://www.safercommunitiesscotland.org/wp-content/uploads/the-risk-factory.pdf>;
<https://www.riskfactorymwb.nl/over-ons/>.

Nīderlandē:

HERA un Eiropas veselības savienība

42. atbalsta HERA un pagājušajā gadā veiktos pasākumus, it īpaši tos, kas paredzēti, lai apzinātu veselības riskus, noteiktu pārvarēšanas scenārijus un medicīniskos prepasākumus, stiprinātu vērtības ķēdes un spēju ražot Eiropā vajadzīgās preces un sniegt pakalpojumus; norāda, ka HERA ir nepieciešams atjaunots un pastāvīgs politiskais un finansiālais atbalsts vairākiem gadiem, lai tā efektīvi veiktu savus uzdevumus;
43. atzīst, ka ir grūti novērtēt HERA darbību pēc viena darbības gada, taču atkārtoti aicina Eiropas Parlamentu, pilsētas, reģionus un sabiedrības ieinteresētās personas uzņemties nozīmīgāku lomu HERA struktūrās, it īpaši tās forumā;
44. atzinīgi vērtē jaunās pieejas “Viena veselība” izvēšanu, ar kuru paredzēts nojaukt robežas starp cilvēku veselību, dzīvnieku labturību un veselīgu vidi un integrēt veselības politiku saskaņotā pieejā ilgtspējīgai attīstībai;
45. vēlreiz stingri brīdina Komisiju un Padomi par nepietiekamiem centieniem palielināt to preču un zāļu ražošanu Eiropā, kas vajadzīgas, lai stātos pretī veselības krīzēm, un par praksi, ko īsteno publiskie iepircēji, kuri daudzās valstīs dod priekšroku zemām cenām, nevis ražošanai Eiropā, tādējādi aizmirstot Covid-19 krīzes laikā gūtās atziņas;
46. ierosina veselības aprūpes sistēmu, tostarp sabiedrības veselības aprūpes un slimnīcu, noturību izvērtēt “veselības Eiropas” ietvaros, iesaistot dalībvalstis un kompetentās vietējās un reģionālās iestādes. Tas nozīmē arī nodrošināt aprūpes nepārtrauktību krīzes laikā, izmantojot pietiekamas jau esošās vai pagaidu uzņemšanas spējas. Tāpēc RK aicina sākt pētījumus, kas ļautu novērtēt Covid-19 dēļ atliktās vai pārtrauktās aprūpes sekas, jo īpaši attiecībā uz vēzi, hroniskām slimībām un garīgo veselību;
47. aicina padziļināt debates par to, kā izmantot veselības datus, lai identificētu pret krīzēm visneaizsargātākos iedzīvotājus, tādējādi atvieglojot sociālā atbalsta sniegšanu un veicinot medicīniskās aprūpes nepārtrauktību. Apzinoties ētiskos un operatīvos izaicinājumus, RK mudina izveidot Eiropas veselības datu telpu, kas ļautu apkopot datus, uzlabot to kvalitāti un padarīt tos pieejamus vietējiem sabiedriskajiem dienestiem; brīdina par risku, ka lielas iedzīvotāju daļas veselības dati var netikt iekļauti šo grupu atstumtības vai digitālās plaisas dēļ;

Transversāla pieeja neaizsargātībai, krīzgatavībai un krīžu pārvarēšanai

48. ierosina ņemt vērā rādītāju un neaizsargātības pārskatu, lai virzītu norises dažādās ES politikas jomās, kas nav saistītas ar kohēzijas politiku (piemēram, kopējā lauksaimniecības politikā, pētniecības un inovācijas politikā vai Eiropas veselības savienībā). Šajā nolūkā īpaši noderīga varētu būt Komisijas ģenerāldirektorātu darba grupa;
49. atbalsta integrētas noturības (*resilience by design*) pieeju, kas ļauj ņemt vērā noturības un neaizsargātības ietekmi jau agrīnajos posmos, izstrādājot publisko politiku, noteikumus un rīcības plānus, lielas investīciju programmas, lielas infrastruktūras utt.;
50. uzskata, ka publiskajam iepirkumam ir liela nozīme inovāciju ieviešanā, jaunas vietējās solidaritātes izmēģināšanā, kā arī teritoriju infrastruktūras un iekārtu noturības stiprināšanā;
51. rosina pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” izveidot “misiju” attiecībā uz noturību pret riskiem un krīzēm (pārvarēšana, sagatavošana, kopīga kultūra, neaizsargātības), kuras pamatā būtu “Civilā drošība sabiedrībai”, kas ir vērsta uz metožu un tehnoloģiju pilnveidošanu, un ļautu to padarīt par dzīvu inovācijas un iesaistīšanās laboratoriju, kas balstīta uz reālo situāciju pilsētās un reģionos.

Briselē, 2023. gada 24. maijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Vasco ALVES CORDEIRO

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Daudz gadu finanšu shēmas vidusposma pārskatīšana: reģionālā un vietējā līmeņa nostāja”

(2023/C 257/03)

Ziņotājs: Thomas HABERMANN (DE/PPE), Rēnas-Grābfeldes apriņķa landrāts**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. konstatē, ka Krievijas sāktais karš Ukrainā un Ukrainas teritoriju pastāvīgā okupācija, kas ir starptautisko tiesību pārkāpums, rada ne tikai neizmērojamus postījumus un ciešanas uz vietas, bet jūtami ietekmē arī Eiropas Savienību, tās dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības gan lauku, gan pilsētu teritorijās;
2. konstatē arī, ka Eiropas Savienība vēl nav pilnībā atguvusies no Covid-19 pandēmijas, kas jau iepriekš radīja finansiālu slogu, it īpaši vietējām un reģionālajām pašvaldībām;
3. norāda, ka pašreizējā daudz gadu finanšu shēma (DFS) tika izstrādāta, pirms sākās karš Ukrainā, koronavīrusa pandēmija, enerģijas izmaksu kāpums un augsta inflācija. Jau divus gadus pēc tās pieņemšanas ir skaidrs, ka pašreizējā shēma netiek galā ar pašreizējām krīzēm;
4. šajā saistībā atzinīgi vērtē Iestāžu nolīgumā, kas pievienots daudz gadu finanšu shēmai, noteikto, ka Eiropas Komisijai ir jānāk klajā ar DFS vidusposma pārskatu, un aicina visaptveroši izvērtēt tās apjomu, tostarp tās budžetā noteiktās robežvērtības un tajā paredzētos elastības pasākumus un veidu, kā tā darbojas;
5. uzsver to horizontālo principu nozīmību, kuri ir DFS un visu saistīto ES rīcībpolitiku pamatā, it īpaši saistībā ar Savienības klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanu un dzimumu līdztiesības veicināšanu; uzsver, ka, veicot pārskatīšanu, šie principi ir jāsaug kā nozīmīgs DFS elements un ir jāpilda Savienības apņemšanās nodrošināt taisnīgu, noturīgu, ilgtspējīgu un sociāli taisnīgu atveseļošanu visas sabiedrības labā, cita starpā īstenojot pārskatīto Savienības klimata, enerģētikas un vides mērķu satvaru 2030. gadam ar nolūku līdz 2050. gadam panākt ES klimatneitralitāti;
6. uzsver, ka DFS konfigurācija būtiski ietekmē norises vietējās un reģionālajās pašvaldībās un liela daļa Eiropas līdzekļu tiek tieši izmantota vietējo un reģionālo pašvaldību stiprināšanai;
7. atkārtoti uzsver ES kohēzijas politikas nozīmi ekonomiskās, teritoriālās un sociālās kohēzijas nodrošināšanā visos reģionos. Bez šā Eiropas atbalsta pamatpīlāra tiktu apdraudēti Eiropas vienotā tirgus panākumi; apņemas strādāt pie Kohēzijas alianses, lai nākamajā daudz gadu finanšu shēmā tiktu nodrošināta spēcīga un uzlabota kohēzijas politika, kura Eiropā arī turpmāk ieņem būtisku vietu;
8. konstatē, ka zemie ES kohēzijas fondu līdzekļu apguves rādītāji dažās valstīs lielākoties ir saistīti ar programmu vēlu apstiprināšanu, to, ka vairākām atšķirīgām ES atbalsta programmām ir atšķirīgi noteikumi, kā arī dažādi termiņi saistībām un paralēli notiekošiem maksājumiem (piemēram, tas attiecas uz Atveseļošanas un noturības mehānismu, REACT-EU, Taisnīgas pārkārtošanās fondu, strukturālajiem un investīciju fondiem), un arī pārāk īsiem ar atpakaļejošu spēku ieviesto krīzes intervences pasākumu plānošanas un īstenošanas termiņiem; aicina saskaņot noteikumus par dažādajiem dalītās pārvaldības fondiem, uz kuriem attiecas Kopīgo noteikumu regula, un uzsver, ka pašreizējos zemos apguves rādītājus dažās programmās nedrīkst izmantot kā kritēriju kohēzijai piešķirtā budžeta samazināšanai;

DFS, kas atbalsta ieguldījumus vietējā un reģionālajā līmenī

9. uzsver, ka augstā inflācija, bēgļu izmitināšanas, aprūpes un integrācijas izmaksas, kā arī straujais enerģijas izmaksu kāpums rada lielas problēmas arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Pat ekonomiski spēcīgākās dalībvalstīs vietējās un reģionālās pašvaldības bieži vien pašu spēkiem vairs nespēj veikt nepieciešamos ieguldījumus. Turklāt izejvielu trūkuma, prasmju nepietiekamības un nestabilu piegādes ķēžu dēļ rodas papildu grūtības, kas apdraud Eiropas ekonomikas stabilitāti;

10. norāda, ka vairāk nekā puse Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF) līdzekļu tiek piešķirta no *NextGenerationEU* (NGEU) instrumenta un ka to izlietošanas laiks ir saīsināts līdz 2023. gadam; ar bažām secina, ka tādēļ pilnīgi jaunais Taisnīgas pārkārtošanās fonds pirmajos gados saskaras ar milzīgu ieguldījumu spiedienu, kāds netiek izdarīts uz sen izveidotajiem kohēzijas politikas fondiem; aicina pagarināt no NGEU piešķirto Taisnīgas pārkārtošanās fonda līdzekļu ieguldīšanas termiņu (piemēram, pagarinot izdevumu saistību termiņus), lai neapdraudētu resursu aizplūdi un nodrošinātu, ka visi TPF līdzekļi tiek izlietoti efektīviem un ilgtspējīgiem projektiem, kuri atbilst Eiropas zaļā kursa mērķiem;

11. norāda, ka arī lielas daļas kopīgo Eiropas mērķu sasniegšanas nolūkā izvirzīto prasību īstenošanai ir vajadzīgi ievērojami ieguldījumi vietējā un reģionālajā līmenī un ka tas tieši ietekmē valstu līmenim pakārtotu līmeņu budžetus. Tas attiecas, piemēram, uz ES digitālajiem mērķrādītājiem, Eiropas zaļo kursu un paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %", kuru īstenošanai vairāk nekā puse no nepieciešamajiem ieguldījumiem jāveic vietējā un reģionālajā līmenī;

12. aicina pakāpeniski pārtraukt kaitīgās subsīdijas, kas bija jādara jau sen, un nodrošināt konsekveni starp visiem ES fondiem un programmām daudzgadu finanšu shēmā laikposmam pēc 2027. gada; uzsver, ka projektiem un programmām, kas neatbilst mērķim ierobežot globālo sasilšanu zem 1,5 °C vai mērķim apturēt un pārvērst pretējā virzienā bioloģiskās daudzveidības zudumu, nākamajā DFS nevajadzētu būt tiesīgiem saņemt atbalstu;

13. brīdina, ka daudzviet sliktā budžeta stāvokļa dēļ vietējās un reģionālās pašvaldības ir pārslogotas ar pašreizējām ieguldījumu saistībām, un pauž bažas, ka publisko ieguldījumu apjoma vispārējā samazināšanās nopietni apdraudēs Eiropas mēroga (piemēram, Eiropas zaļā kursa) mērķu sasniegšanu un kaitēs iedzīvotāju labklājībai un vispārējam ES reģionu un kopienu ekonomiskajam potenciālam;

14. tādēļ uzskata, ka šādos apstākļos nav mērķtiecīgi nostiprināt tikai DFS, vienlaikus nenostiprinot vietējo un reģionālo pašvaldību spēju veikt ieguldījumus; uzskata arī, ka šajā saistībā ir svarīgi veicināt teritoriālās attīstības stratēģijas (sabiedrības virzīta vietējā attīstība/integrēti teritoriālie ieguldījumi), vajadzības gadījumā piemērojot to obligātu izmantošanu, lai iedzīvotājiem vistuvākos pārvaldības līmeņus iesaistītu līdzekļu plānošanā, apspriešanā, īstenošanā un pārvaldībā;

15. konstatē, ka Eiropas fondi var ievērojami palīdzēt vietējo un reģionālo pašvaldību atbalstīšanā, tomēr ar tiem ne vienmēr pietiks, lai nodrošinātu Eiropas prasību īstenošanai nepieciešamos ieguldījumus vietējā un reģionālajā līmenī;

16. šajā saistībā norāda, ka lielākajā daļā dalībvalstu nav mehānismu, kas ļautu augstākajiem pārvaldības līmeņiem automātiski un pilnībā kompensēt vietējām un reģionālajām pašvaldībām izmaksas, kas saistītas ar Eiropas prasību īstenošanu;

17. uzskata, ka spēcīgu, konkurētspējīgu un ilgtspējīgu Eiropas Savienību var izveidot tikai tad, ja visu pārvaldības līmeņu budžetiem ir pietiekami, savstarpēji savienoti un savstarpēji papildinoši resursi; tādēļ aicina DFS pārskatīt tā, lai tiktu ņemti vērā minētie jaunie izaicinājumi un nodrošināti papildu resursi to pārvarēšanai;

18. uzskata, ka, izvirzot jaunus ES tiesību aktu priekšlikumus, Komisijai būtu jāaplēs īstenošanas izmaksas attiecīgajā līmenī, jāņem vērā kompensācijas mehānismu esamība valstu līmenī un jānosaka, cik lielā mērā DFS līdzekļi palīdzēs minētās izmaksas kompensēt; aicina Komisiju un dalībvalstis ieguldījumu nepietiekamības gadījumā nodrošināt pietiekamus līdzekļus izdevumu kompensēšanai, lai nodrošinātu visaptverošu un saskaņotu attīstību;

19. lai novērtētu šos aspektus, aicina Eiropas Komisiju pirms prasību izvirzīšanas veikt visaptverošu teritoriālās ietekmes novērtējumu, kurā būtu jāiesaista gan dalībvalstis, gan reģionālie centri (*Hubs*);

20. uzsver, ka Astotajā ziņojumā par kohēziju ir aicināts stiprināt teritoriālās ietekmes novērtējumus (TIN) un lauku aspektu iestrādāšanu, lai precīzāk tiktu ņemtas vērā dažādu ES teritoriju vajadzības un īpatnības; šajā saistībā norāda uz savu atzinumu “*Nekaitēt kohēzijai – transversāls princips, kas veicina kohēziju kā vispārēju ES mērķi un vērtību*”⁽¹⁾; aicina budžeta lēmējinstānci izmantot DFS pārskatīšanu, lai pievienotu finanšu līdzekļus šo TIN finansēšanai;

DFS, kas stiprina Eiropas Savienību un padara to noturīgāku

21. konstatē, ka aizvadītajos gados, iestājoties kādai krīzei, Eiropas Savienības spēju reaģēt ir ierobežojušas ilgstošas debātes par budžetu, jaunu pasākumu finansēšanu un tas, ka nepietiek budžeta elastības instrumentu; uzsver savu pārliecību, ka vienošanās par nepieciešamību veikt DFS vidusposma pārskatīšanu tika panākta, lai pielāgotos šiem neparedzamajiem jaunajiem izaicinājumiem;

22. uzskata, ka daudzgadu finanšu shēma vairs neatbilst pašreizējai situācijai un ir jāpārskata;

23. norāda, ka DFS un pašu resursi ir savstarpēji saistīti; aicina Padomi un Komisiju respektēt ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai, par kuru ir panākta vienošanās juridiski saistošajā, 2020. gada decembrī parakstītajā lēstāžu nolīgumā. Tas ir nepieciešams, lai segtu vismaz *NextGenerationEU* atmaksu;

24. ir gandarīta, ka Eiropas Komisija 2023. gadā iesniegs priekšlikumus par turpmākiem reāliem pašu resursiem; uzsver, ka šie jaunie ienēmumi būtu jāpārskaita ES budžetā kā nepiešķirti ienēmumi un ar tiem būtu ne tikai jārefinansē *NextGenerationEU* parāds, bet ilgtermiņā arī jāstiprina ES, dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību spēja reaģēt uz krīzēm Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174. panta izpratnē. Saskaņā ar primārajiem tiesību aktiem un pilnībā ņemot vērā dalībvalstu kompetenci, ar tiem būtu arī jāpalīdz risināt steidzamas politiskas problēmas tādā ekonomikas vidē, kurai raksturīga inflācija un augstas enerģijas cenas, un jāmazina ES atkarība no NKI balstītiem resursiem. Pašu resursu sistēmas reformā būtu jāizvērtē ietekme uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, veicot teritoriālās ietekmes novērtējumus, pilnībā jāņem vērā attiecīgie ES līguma noteikumi un vēl vairāk jāierobežo atkarība no pašreizējiem NKI balstītiem pašu resursiem;

25. norāda, ka pirms jaunu pašu resursu iekasēšanas būtu jāizvērtē to ietekme uz Eiropas Savienības vietējām un reģionālajām pašvaldībām, uzņēmumiem un māsājniecībām. Īpaši jāņem vērā pašreizējās nodokļu uzlikšanas sistēmas valsts, reģionālā un vietējā līmenī, lai nepieļautu konkurenci starp Eiropas un valsts, reģionālo vai vietējo līmeni vai pat nodokļu dubultu uzlikšanu. Šajā sakarā Komiteja norāda arī uz RK atzinumu “Jaunās paaudzes pašu resursi ES budžetam”⁽²⁾;

26. atkārtoti atzinumā “Panākt, ka ETS un oglekļa ievēkorekcijas mehānisms darbojas ES pilsētu un reģionu labā”⁽³⁾ pausto aicinājumu, proti, daļu no jaunajiem ienēmumiem tiešā veidā piešķirt tam līmenim, kas ir atbildīgs par attiecīgo Eiropas prasību īstenošanu;

27. uzskata, ka ar DFS būtu jāveicina decentralizācija, ar tās palīdzību vietējā līmenī stiprinot vietējo un reģionālo pašvaldību noturību un ieguldījumu spēju. Spēju apvienošana Eiropas līmenī nedrīkst notikt uz pašvaldību noturības pret krīzēm un to reaģētspējas rēķina;

28. īpaši mudina Eiropas Komisiju analizēt iespējamus līdzdalības modeļus kohēzijas fondu (it īpaši KNR fondu un ELFLA) apspriešanā, sadalē, plānošanā un īstenošanā, lai optimizētu reģionālo un vietējo pašvaldību iesaisti visos ES fondu pārvaldības posmos 2028.–2034. gadā. Veicot šo analīzi, būtu jāizmanto DFS pirmajā pusē gūtās atziņas;

29. ierosina daudzgadu finanšu shēmā izveidot centrālu un visaptverošu rezervi reaģēšanai uz krīzēm, kas – ja to neizmanto līdz budžeta perioda beigām – būtu jāizmanto attiecīgā fonda ietvaros, lai stiprinātu krīžu novēršanu vietējā un reģionālajā līmenī, un jānosaka garāki jau iepianoto pasākumu īstenošanas termiņi;

⁽¹⁾ COTER-VII/026 (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 16. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Jaunās paaudzes pašu resursi ES budžetam” (OV C 79, 2.3.2023., 99. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Panākt, ka ETS un oglekļa ievēkorekcijas mehānisms darbojas ES pilsētu un reģionu labā” (OV C 301, 5.8.2022., 116. lpp.).

30. atgādina, ka Ukrainas atjaunošana ir Eiropas nepieciešamība un morāls pienākums un ka tai būs nepieciešama dalībvalstu tiešā atbalsta darbību koordinācija Eiropas mērogā un papildu resursi, kas pārsniedz pašreizējo ES daudzgadu finanšu shēmu (DFS) ⁽⁴⁾; tos varētu nodrošināt, cita starpā turpinot attīstīt Komisijas atbalstīto Daudzaģentūru līdzekļu devēju koordinācijas platformu Ukrainai. Atjaunošanas stratēģijai jābūt lielā mērā orientētai uz ES kohēzijas politikas metodiku, lai Ukrainu pēc iespējas labāk sagatavotu dalībai Eiropas Savienībā un ES *acquis* pārņemšanai;

DFS, kas precīzi pielāgotā veidā finansē Eiropas politikas īstenošanu

31. konstatē, ka iepriekš Eiropas Komisija ir regulāri ierosinājusi jaunus pasākumus un attiecībā uz finansēšanu vispārīgi norādījusi uz reģionālo politiku vai Atveseļošanas un noturības mehānismu, nepārbaudot, vai uz vietas faktiski ir pieejami līdzekļi programmās un plānos paredzēto pasākumu finansēšanai;

32. ņemot vērā iepriekšminēto, uzsver, ka jauniem Eiropas Savienības uzdevumiem ir vajadzīgi arī jauni resursi, un atzinīgi vērtē to, ka starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju ir pieņemts iestāžu nolīgums par jauniem pašu resursiem, kā arī ceļvedis jaunu pašu resursu ieviešanai. Turklāt saistībā ar jauno Eiropas rīcībpolitiku ieviešanu Eiropas Komisija tiek aicināta pārbaudīt, vai daudzgadu finanšu shēmā šādam nolūkam ir pieejami līdzekļi un vai šos līdzekļus var izmantot visās dalībvalstīs, lai īstenotu prasības. Attiecībā uz reģionālās politikas finansējumu būtu rūpīgi jāpārbauda, vai esošie līdzekļi jau nav novirzīti citiem mērķiem un vai to izmantošanai ir vajadzīga darbības programmu pielāgošana;

33. aicina gādāt, ka daudzgadu finanšu shēma saskan ar ES rīcībpolitikām, un nodrošināt to īstenošanai vajadzīgos finanšu līdzekļus; uzsver, ka DFS pārskatīšana būtu jāizmanto, lai koriģētu pašreizējā daudzgadu budžeta nepilnības;

34. uzsver, ka Eiropas Komisijai ir jāgādā, lai Savienība pildītu savas finansiālās starptautiskās saistības klimata jomā un nodrošinātu finansējumu starptautiskajam klimatfinansējumam saskaņā ar paustajiem solījumiem, un it īpaši jānodrošina finansējums zaudējumu un kaitējumu atlīdzināšanas fondam, par ko vienojās COP 27 laikā, un attiecīgajām programmām Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē" ietvaros;

35. norāda, ka jau kopš tās izveides pirms gandrīz 30 gadiem RK salīdzinājumā ar citām ES iestādēm, kurām ir līdzīgi, primārajos tiesību aktos noteikti, uzdevumi ⁽⁵⁾, nesāņem pietiekamu finansējumu; tomēr tā ir efektīvi veicinājusi labāka regulējuma un teritoriālās ietekmes novērtēšanas pasākumus un ar ievēlētu vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvju starpniecību nostiprinājusi Eiropas demokrātiju;

36. atgādina, ka RK institucionālais budžets 2022. gadā bija mazāks par 1 % no ES 7. budžeta pozīcijas "Eiropas publiskā pārvalde" ⁽⁶⁾ un ka ieguldījumi Reģionu komitejā ir saistīti ar ES politisko prioritāšu īstenošanu, jo 70 % ES mērķu tiek īstenoti vietējā un reģionālajā līmenī un vietējās un reģionālās pašvaldības ir atbildīgas vidēji par pusi no publiskajiem ieguldījumiem, vienu trešdaļu no publiskajiem izdevumiem un vienu ceturto daļu no nodokļu ieņēmumiem;

37. tādēļ uzsver, ka nodokļu maksātāju nauda būtu vairāk jāizmanto caur pārvaldei atvēlēto DFS sadaļu (7. budžeta pozīcija), lai atjaunotu uzticēšanos un uzlabotu dialogu ar iedzīvotājiem, it īpaši ar abu ES politisko asambleju starpniecību, kuru sastāvā ir demokrātiski ievēlēti locekļi, proti, Eiropas Parlaments un Eiropas Reģionu komiteja, ņemot vērā iedzīvotāju lielo uzticēšanos reģionālajiem un vietējiem lēmumu pieņēmējiem un Konferences par Eiropas nākotni priekšlikumus ⁽⁷⁾;

⁽⁴⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "ES pilsētu un reģionu loma Ukrainas atjaunošanā" (OV C 498, 30.12.2022., 12. lpp.) 3. punkts.

⁽⁵⁾ "ES demokrātijas stiprināšana – miljona vietējo un reģionālo politiku potenciāla atraisīšana", Eiropas Reģionu komiteja, 6. lpp.

⁽⁶⁾ RK 154. plenārsesija 15.3.2023. 1. pielikums, detalizēts RK 2024. gada budžeta projekts, COR-2023-00005-01-00-NB-REF, 9. lpp.

⁽⁷⁾ Konference par Eiropas nākotni (CoFoE), Ziņojums par galīgo iznākumu (2022. gada maijs), tostarp pārstāvības demokrātijas stiprināšana "ne tikai Eiropas Parlamenta vēlēšanu laikā, bet arī pirms valsts, reģionālajām un vietējām vēlēšanām" (CoFoE 38.4. priekšlikums), iesaiste veselības savienības jautājumu risināšanā (CoFoE 10.2. priekšlikums) un vietējo jaunatnes padomju izveide, CoFoE 36.8. priekšlikums.

38. pauž nožēlu, ka Eiropas Komisijas konsolidētajā 2024. gada budžeta priekšlikumā DFS 7. izdevumu kategorijā "Eiropas publiskā pārvalde" nav iekļauta RK 2024. gada budžeta tāme, ko ar lielu balsu vairākumu pieņēma 2023. gada 15. martā (projekts "Reģionālo un vietējo pašvaldību potenciāla izmantošana ES stiprināšanai" jeb "Cinderella"), it īpaši, ņemot vērā ar 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanu tuvošanos saistīto ārkārtējo konjunktūru, ieguvumus no Konferences par Eiropas nākotni rezultātiem un atziņas, kas gūtas no vairākām krīzēm līdz ar vietējo un reģionālo pašvaldību vēl lielāku izvirzīšanos priekšējās pozīcijās;

DFS, kas veicina ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju

39. aicina visu daudzgadu finanšu shēmu orientēt uz LESD 174. panta mērķiem un ar līdzsvarotu resursu sadalījumu veicināt vispārējo ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Šajā saistībā arī jānodrošina, ka mazām pašvaldībām, it īpaši ar vienkāršāku pieteikuma procedūru un mērķorientēta Eiropas Savienības atbalsta palīdzību, ir vienlīdzīga piekļuve finansējumam;

40. norāda, ka Eiropas kohēzijas politikas mērķus var sasniegt tikai tad, ja ir pieejami līdzekļi ilgtermiņa ieguldījumiem. Kohēzijas politika ir sevi apliecinājusi kā noderīgs instruments tūlītējai reaģēšanai uz neseno krīzēm, cita starpā pateicoties partnerības un daudzlīmeņu pārvaldības principu elastībai un efektivitātei, kā arī vietējā līmenī balstītai Eiropas fondu pārvaldnieku specializētai ekosistēmai. Tomēr Komiteja norāda: lai gan zināmai elastībai ir jābūt, līdzekļus nedrīkst izmantot tiešai reaģēšanai uz krīzēm, kā tas tika darīts pēdējos mēnešos un gados. Ir vajadzīgs pret krīzēm drošs un aizsargāts budžeta postenis, kas ļautu vadošajām iestādēm un finansējuma saņēmējiem veikt plānojamus un ilgtermiņa ieguldījumus;

41. norāda, ka ir ārkārtīgi svarīgi gādāt, ka saskaņā ar tiesību normām visām dalībvalstīm pēc iespējas ātrāk ir pieejami valstīm piešķirtie kohēzijas līdzekļi, lai nekavētu īstenošanu un visiem saņēmējiem nodrošinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļus;

42. aicina turpmāk visus līdzekļus sadalīt, pilnībā ievērojot partnerības principu. Līdzekļi var dot vislielāko labumu, ja problēmu apzināšanā uz vietas tiek iesaistīti attiecīgie partneri. Lai nodrošinātu visaptverošu iesaistīšanu, palielinātu juridisko noteiktību vadošajām iestādēm un samazinātu administratīvo slogu, Eiropas Komisija tiek aicināta pēc iespējas drīz pārskatīt "Eiropas rīcības kodeksu attiecībā uz partnerību saistībā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem" ⁽⁸⁾;

43. uzskata, ka attiecībā uz struktūrfondiem dalītas līdzekļu pārvaldības sistēma ir izrādījusies veiksmīga un turpmāk tā būtu jāsauglabā. Atbilstīgi šādai sistēmai būtu jādarbojas gan jaunizveidotiem, gan jau pastāvošajiem fondiem, un, ja iespējams, to līdzekļus vajadzētu sadalīt decentralizētas pārvaldības ietvaros;

44. šajā saistībā pauž kritiku, ka atveseļošanai pēc krīzes paredzētie līdzekļi (*NextGenerationEU*) formāli nav iekļauti budžetā un uzskata, ka šī struktūra apgrūtina resursu saskaņotu izmantošanu. Visi pašreizējie un nākamie fondi būtu pilnībā jāiekļauj budžetā;

45. aicina pastiprināt centienus, lai mazinātu dažādu krīžu dēļ vēl vairāk pieaugušo nevienlīdzību Eiropas vietējā un reģionālajā līmenī;

46. uzsver, ka daudzos reģionos, kuros ir spēcīga industriālā bāze, norisinās dziļas strukturālas pārmaiņas; šajā saistībā prasa, lai turpmākā ieguldījumu un kohēzijas politika sniegtu palīdzību pārveidē un mērķtiecīgi atbalstītu attiecīgos reģionus zaļās, sociālās, demogrāfiskās un digitālās pārkārtošanās veidošanā, ievērojot principu "nekaitēt kohēzijai", saskaņā ar kuru "neviena darbība nedrīkst kavēt konverģences procesu vai veicināt reģionu nevienlīdzību";

47. pārkārtošanās fonda izveidē un īstenošanā būtu jāņem vērā ne tikai tie reģioni, kuri saskaras ar vislielākajiem izaicinājumiem, bet arī reģioni, kuri kādā no līmeņiem jau ir sākuši pārkārtoties. Turklāt, ja šajā procesā pienācīgi netiks iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības, pastāv risks, ka līdzekļi tiks sadalīti nelīdzsvaroti, neizvirzot par prioritāti NUTS 3 līmeni;

⁽⁸⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 240/2014 (2014. gada 7. janvāris) par Eiropas rīcības kodeksu attiecībā uz partnerību saistībā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (OV L 74, 14.3.2014., 1. lpp.).

48. aicina Eiropas Komisiju vēlākais, izstrādājot nākamo DFS, kura sāks darboties no 2028. gada, bet ideālā gadījumā jau pašreizējās DFS vidusposma pārskatīšanā nodrošināt budžeta resursus taisnīgai autobūves reģionu pārkārtošanai. Šajā sakarā ir jāpieļauj reģionu elastība finansējuma izmantošanā, jo problēmas ir ļoti atšķirīgas;

DFS, kas cik vien iespējams efektīvi izmanto esošos resursus

49. tādēļ aicina Eiropas Komisiju pārbaudīt, kā pašreizējos līdzekļus varētu izmantot visefektīvāk. Ar Eiropas līmeņa prasībām būtu jānodrošina, lai pēc iespējas efektīvāk tiktu izmantots ne tikai Eiropas Savienības budžets, bet arī vietējā un reģionāla līmeņa budžeti un lai resursu izmantošanu neapgrūtinātu nevajadzīga birokrātija;

50. uzskata, ka ar ES prasībām un to īstenošanā dalībvalstīs, pilnībā respektējot subsidiaritātes un vietējās pašpārvaldes principus, pēc iespējas būtu jāpiešķir vietējām un reģionālajām pašvaldībām plaša rīcības brīvība, lai nodrošinātu konkrētai vietai pielāgotas un praksē derīgas pieejas;

51. turklāt norāda, ka it īpaši valsts atbalsta un publiskā iepirkuma tiesību jomā regulējuma blīvums un juridiskās matērijas sarežģītības pakāpe ir ļoti augsta. Ievērojama daļa vietējo un reģionālo pašvaldību vairs nav spējīgas pilnībā pašas veikt projektu juridisko un tehnisko novērtējumu un ir spiestas lūgt juridisku un tehnisku konsultāciju no trešām personām. Tā kā šim nolūkam piešķirtos līdzekļus nevar izmantot ieguldījumiem, vietējo un reģionālo pašvaldību spēja veikt ieguldījumus tiek ievērojami ierobežota; aicina likumdevēju nodrošināt vienkāršošanas pasākumus un uzsvēr, ka nedrīkst pieļaut pārmērīgu reglamentēšanu; finansējums tiek prasīts arī nolūkā uzlabot reģionālās un vietējās administratīvās spējas;

52. šajā saistībā arī konstatē, ka ilgās iepirkuma procedūras būtiski apgrūtina projektu īstenošanu projektam paredzētajā vai attiecināmības periodā;

53. lai stiprinātu ES un tās vietējo un reģionālo pašvaldību konkurētspēju, aicina pielāgot ES valsts atbalsta noteikumus tā, lai visiem reģioniem radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus saistībā ar ieguldījumiem nākotnes tehnoloģijās un to ražošanā;

54. uzskata, ka arī struktūrfondu regulu jomā būtu jāpārbauda turpmākas iespējas vienkāršot pieteikumu iesniegšanu un pārvaldību; ierosina Komisijai un dalībvalstīm apzināt administratīvo slogu, atbalsta noteikšanā ņemot vērā reģionu īpatnības, atšķirības un mērķus. Piemēram, būtu jāuzlabo atsevišķo fondu saskaņotība Eiropas līmenī un to mijiedarbība ar valsts un reģionālo finansējumu. Komiteja arī uzsvēr īpašo situāciju tālākajos reģionos, lauku apvidos un teritorijās, kurās ir nelabvēlīgi dabas apstākļi un/vai demogrāfiskās problēmas, un aicina paredzēt izņēmumus no dažām tādām saistībām, kuras vairumā gadījumu faktiski var izpildīt tikai saņēmēji ar lielāku budžetu, labāku aprīkojumu un lielāku iedzīvotāju skaitu. Turklāt elastīga fondu izmantošana, kā tas bija iespējams Covid pandēmijas pārvarēšanai, būtu jāparedz arī ilgtermiņā. Šādi varētu, pirmkārt, samazināt administratīvo slogu un, otrkārt, vienkāršošana nāktu par labu it īpaši mazākām pašvaldībām un uzņēmumiem;

55. uzskata, ka ar iespējamo Eiropas Savienības "suverenitātes fondu", kura izveide būtu reakcija uz ASV inflācijas samazināšanas aktu, līdzīgi Eiropas Stratēģisko investīciju fondam (ESIF) būtu jāatbalsta Eiropas uzņēmumi garantiju veidā, kā sviru izmantojot atbrīvotos budžeta līdzekļus, taču uzlabojot ģeogrāfisko līdzsvaru, lai taisnīgākā un elastīgākā veidā tiktu ņemti vērā mazāk attīstītie apgabali.

Briselē, 2023. gada 24. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Vasco ALVES CORDEIRO

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Nulles līmeņa ilgstošs bezdarbs: vietējā un reģionālā perspektīva”

(2023/C 257/04)

Ziņotājs: Yonnc POLET (BE/PSE), Sintagatas-Berhemas mēra pirmais vietnieks**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Ievada piezīmes

1. atgādina: ES ir noteikusi, ka tās darbība ir vērsta uz to, lai “panāktu stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā ir līdzsvarota ekonomiskā izaugsme un cenu stabilitāte, sociālā tirgus ekonomika ar augstu konkurētspēju, kuras mērķis ir panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību”⁽¹⁾;
2. uzsver, ka ilgstošs bezdarbs, ko Eurostat definējis kā tādu iedzīvotāju skaitu, kas vismaz gadu ir bez darba un aktīvi meklē darbu⁽²⁾, joprojām ir uzdevums, kas jārisina, lai ES šo mērķi sasniegtu. Eiropā 2021. gadā ilgstošs bezdarbs joprojām skāra 2,8 % no ekonomiski aktīviem iedzīvotājiem jeb gandrīz 6 miljonus cilvēku⁽³⁾;
3. uzsver, ka Eiropā 2021. gadā ilgstošs bezdarbs skāra 3,5 % cilvēku vecumā no 15 līdz 29 gadiem⁽⁴⁾, proti, vairāk nekā 2,5 miljonus jauniešu;
4. uzsver, ka Eiropā gandrīz ceturtdaļa cilvēku vecumā no 15 līdz 64 gadiem ir ekonomiski neaktīvi⁽⁵⁾, tostarp cilvēki bez darba, kuri ir pārtraukuši aktīvu darba meklēšanu motivācijas trūkuma dēļ un kuri tāpēc bezdarba statistikā vairs nav ietverti;
5. atgādina, ka augsts ilgstoša bezdarba līmenis ir zīme, ka darba tirgus darbojas slikti: bezdarbnieku cilvēkresursu un prasmju zudums, sociālo iemaksu zudums, saimnieciskās darbības zudums;
6. atgādina par ilgstoša bezdarba sociālo ietekmi un to, ka, jo ilgāks laiks pāiet, jo grūtāk ir atgriezties darba tirgū;
7. atgādina par lielajām izmaksām, ko sabiedrībai rada ilgstošs bezdarbs, un atkārtoti uzsver⁽⁶⁾, ka svarīgi ir novērst ilgstošu bezdarbu, lai nodrošinātu sociālo kohēziju un izvairītos no iedzīvotāju daļas marginalizācijas;
8. atgādina, ka Eiropas sociālo tiesību pīlārs paredz, ka “[i]kvienam ir tiesības uz savlaicīgu un individuāli pielāgotu palīdzību, lai uzlabotu nodarbinātības vai pašnodarbinātības izredzes” un ka “[i]lglaicīgiem bezdarbniekiem ir tiesības uz padziļinātu individuālo novērtējumu ne vēlāk kā 18 mēnešus pēc nonākšanas bezdarbnieka statusā”⁽⁷⁾;

⁽¹⁾ Līguma par Eiropas Savienību 3. pants.

⁽²⁾ Padomes Ieteikums (2016. gada 15. februāris) par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū (OV C 67, 20.2.2016., 1. lpp.).

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_ltu_a/default/table?lang=en

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ythempl_130/default/table?lang=en

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSA_IPGA/default/table

⁽⁶⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ilgtermiņa bezdarbnieku integrācija darba tirgū” (OV C 120, 5.4.2016., 27. lpp.).

⁽⁷⁾ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_lv

9. atgādina, ka Eiropas sociālo tiesību pilāra rīcības plānā ir noteikti skaidri mērķi attiecībā uz nodarbinātību un nabadzības samazināšanu un ka Portu deklarācijā ⁽⁸⁾ šie mērķi ir apstiprināti, uzsverot nepieciešamību novērst atstumtības riskus īpaši neaizsargātām sociālajām grupām, piemēram, ilgstošiem bezdarbniekiem;

10. uzsver, ka darba meklētāju labāka sagatavošana darba tirgus vajadzībām palīdzēs uzlabot viņu nodarbinātības izredzes, un atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus uzlabot profesionālo prasmju pastāvīgu apguvi un atjaunošanu, tostarp tās priekšlikumu 2023. gadu pasludināt par Eiropas Prasmju gadu;

11. tomēr ir sarūgtināta par to, ka kopš Padomes 2016. gada ieteikuma ⁽⁹⁾ trūkst iniciatīvas ilgstoša bezdarba problēmas risināšanai, lai gan ar to joprojām saskaras visas dalībvalstis;

12. uzsver, ka cilvēkiem, kas ir vistālāk no darba tirgus, piemēram, ilgstošiem bezdarbniekiem, piekļuve apmācībai joprojām pārāk bieži ir sarežģīta un pati par sevi vēl neļauj atgriezties darbā;

13. atkārtoti norāda: "kad pieprasījums pēc darbaspēka stagnē [kāda nozarē vai vietējā līmenī], bezdarbniekam ir grūti no jauna atrast darbu, pat ja viņam ir individualizēta apmācības programma" ⁽¹⁰⁾;

14. uzsver nepieciešamību piedāvāt nodarbinātības iespējas ikvienam, tostarp ilgstošiem bezdarbniekiem;

Pieeja "Neviena ilgstoša bezdarbnieka" – vietēja inovācija, lai atbalstītu atgriešanos darbā

15. konstatē, ka bezdarbs maksā vairāk nekā papildu darbvietu radīšana;

16. uzsver vairāku eksperimentu, piemēram, iniciatīvas "Teritorijas, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku", novatorisko raksturu un sociālās un solidaritātes ekonomikas pieeju un norāda, ka visas šīs iniciatīvas ilgstoša bezdarba radītās izmaksas pārvirza uz pienācīgu darbvietu radīšanu, kas ir noderīgas teritorijām, kurās šie eksperimenti tiek izvērsti;

17. atzīmē, ka minētās iniciatīvas tiek īstenotas vismaz četrās Eiropas Savienības dalībvalstīs: Francijā kopš 2016. gada, Beļģijā kopš 2022. gada un ar nosaukumu "Nodarbinātības garantija" *Gramatneusiedl* (Austrijā) un "*Basisbaan*" Groningenā (Nīderlandē) kopš 2020. gada;

18. norāda, ka šīs iniciatīvas lielā mērā balstās uz kopīgiem principiem:

- a) neviens nav darbam nederīgs, ja darbs ir pielāgots cilvēku spējām un prasmēm, un ir gan darbvietas, kuru trūkst darba tirgū, gan darbības un pakalpojumi, kurus privātais un publiskais sektors nepiedāvā;
- b) ilgstošu bezdarbnieku brīvprātīga pieeja, kas atšķirībā no piespiedu darbības vai nosacījumiem pakļauta atbalsta, dod iespēju ilgstošiem bezdarbniekiem reāli iesaistīties, kā arī paplašināt shēmas uz cilvēkiem, kuri vairs nav reģistrēti valsts nodarbinātības dienestos;
- c) kvalitatīvu darbvietu radīšana, pamatojoties uz darba meklētāju prasmēm un viņu individuālo situāciju, jo īpaši ņemot vērā veselību vai ģimenes apstākļus;
- d) atalgojums minimālās algas apmērā vai lielāks par to un katram brīvprātīgajam piemērots darba laiks ar līgumu uz nenoteiktu laiku;
- e) tāda pakalpojuma sniegšana, kas dod labumu visai teritorijai, neradot konkurenci ar jau esošajiem uzņēmumiem;
- f) uz līdzdalību balstīta, iekļaujoša pieeja, kas uzsākta vietējā līmenī ar sabiedrību un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām;

⁽⁸⁾ <https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

⁽⁹⁾ Padomes Ieteikums (2016. gada 15. februāris) par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū (OV C 67, 20.2.2016., 1. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Ilgtermiņa bezdarbnieku integrācija darba tirgū" (OV C 120, 5.4.2016., 27. lpp.).

19. norāda, ka šīs iniciatīvas ir daļa no četrām rīcībpolitikas jomām, kas izvirzītas Padomes 2016. gada ieteikumā par ilgstošu bezdarbu, proti, labāka ilgstošu bezdarbnieku iesaistīšana, individualizēta pieeja, ciešāka vietējo nodarbinātības dalībnieku sadarbība un partnerība ar vietējiem darba devējiem un vietējām kopienām; turklāt uzsver, ka Padomes 2023. gada ieteikumā ⁽¹⁾ par pienācīgiem minimālajiem ienākumiem ir ieteikts atbalstīt darba iespējas sociālās ekonomikas nozarē, kā arī sniegt individualizētu atbalstu;

20. norāda, ka darbības, kas izstrādātas teritorijās, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku, vai “nodarbinātības garantijas” un iniciatīvas “*Basisbaan*” ietvaros, ļauj paplašināt tādu pakalpojumu klāstu, kas ir pieejami un piekļūstami iedzīvotājiem un uzņēmumiem attiecīgajās teritorijās sociālajā, vides vai tirdzniecības jomā, un ka šos pakalpojumus līdz šim nav sniegušas ne publiskās iestādes, ne vietējie privātie dalībnieki;

21. konstatē, ka iniciatīva “Teritorijas, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku”, “Nodarbinātības garantija” un “*Basisbaan*” faktiski ir radījušas darbavietas tik daudzveidīgās jomās kā dārzkopība, reciklēšana, velosipēdu remonts, biedrību telpu uzkopšana, pakalpojumi uzņēmumiem, konsjerža pakalpojumi, piegāde, solidaritātes pārtikas veikali, personu aprūpe un citas aprītes ekonomikas aktivitātes, tādējādi sekmējot zaļo pārkārtošanos un personu aprūpes attīstību Eiropas Savienībā;

22. uzsver, ka papildus individuālajam un kolektīvajam ekonomiskajam labumam, ko sniedz atgriešanās darbā, šīs iniciatīvas palīdz uzlabot piekļuvi apmācībai un veselības, tostarp garīgās veselības aprūpes iespējām, sociālajai mijiedarbībai un iekļaušanai, kā arī ilgstošu bezdarbnieku labbūtnībai, vienlaikus stiprinot attiecīgo kopienu sociālo kohēziju;

23. norāda, ka šīm iniciatīvām ir vajadzīga vietējo nodarbinātībā ieinteresēto personu apspriešanās un koordinācija, tostarp ar veicinošu sociālo pakalpojumu sniedzējiem, lai vietējā līmenī panāktu konsensu, un uzsver, ka apspriešanās un līdzradīšana ar vietējiem ekonomikas dalībniekiem, veicinošu sociālo pakalpojumu sniedzējiem un sociālajiem partneriem ir svarīga, lai šīs iniciatīvas tiktu pieņemtas un gūtu panākumus;

24. uzsver, ka šāda līdzradīšana vietējiem ekonomikas dalībniekiem dod labumu vai nu tiešā veidā saistībā ar viņu darbību, ja ilgstoši bezdarbnieki sāk strādāt uzņēmumos (piemēram, Austrijas iniciatīvas “Nodarbinātības garantija” gadījumā), vai arī netieši, izmantojot pakalpojumus un saimniecisko darbību, kas izvērstā attiecīgajā teritorijā;

25. uzsver, ka šāda koordinācija var arī sekmēt citu aktīvu darba tirgus politiku, tostarp apmācības īstenošanu un palīdzēt izveidot vienotus kontaktpunktus darba meklētājiem;

Vietējā un reģionālā dimensija

26. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību centrālo lomu tādu ilgstoša bezdarba apkarošanas shēmu izveidē kā “Teritorijas, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku”, jo īpaši tāpēc, ka minētajām pašvaldībām ir informācija par vietējo darba tirgu, tās sniedz veicinošus pakalpojumus, lai atvieglotu sociālo integrāciju un integrāciju darba tirgū, un tām ir saikne ar vietējiem uzņēmumiem un vietējiem sociālajiem partneriem. Vēl viens labas prakses piemērs šajā saistībā ir Berlīnes federālā zeme, kas no 2019. līdz 2025. gadam, īstenojot projektu “Solidāri pamatienākumi”, finansē 1 000 darbvietu cilvēkiem, kuri bija bezdarbnieki no viena līdz trim gadiem;

27. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības ieviest pieejas, kas atbilst iniciatīvas “Teritorijas, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku” un “Nodarbinātības garantija” pamatprincipiem, novirzot bezdarba izmaksas uz pienācīgu darbvietu radīšanu;

28. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības, kas ir ieviesušas šādas iniciatīvas, iesaistīt vietējo uzņēmumu vadītājus un arodbiedrību pārstāvjus dažādos projekta posmos, jo īpaši, lai novērstu jebkādu konkurenci ar pašreizējām darbībām un nodrošinātu spēkā esošo koplīgumu ievērošanu attiecīgajās nozarēs;

29. runājot par ilgtermiņa bezdarba apkarošanas shēmām, mudina vietējās un reģionālās pašvaldības dalīties viedokļos un paraugpraksē gan ar savas valsts, gan citu dalībvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

⁽¹⁾ Padomes Ieteikums (2023. gada 30. janvāris) par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu (OV C 41, 3.2.2023., 1. lpp.).

Iniciatīvu “Neviena ilgstoša bezdarbnieka” finansēšana

30. uzsver, ka svarīgi ir aktivizēt pasīvus izdevumus, lai sekmīgi īstenotu iniciatīvas “Neviena ilgstoša bezdarbnieka”, un norāda, ka tas ļauj papildu darbvieta radīšanas izmaksas kompensēt ar ietaupījumiem no bezdarbnieka pabalstiem, sociālajiem pabalstiem un veselības aprūpes izmaksām, ko apmaksā sociālā nodrošinājuma iestādes;

31. norāda, ka Francijā ar ilgstoša bezdarba samazināšanas teritoriālo eksperimentu likumu ⁽¹²⁾ 2016. gadā tika izveidots aktivizēšanas *ad hoc* fonds, kura mērķis ir valsts līdzekļus piešķirt darbvieta radīšanai vietējā līmenī;

32. konstatē: tā kā attiecīgajās dalībvalstīs nav mehānisma pasīvo izdevumu aktivizēšanai, iniciatīva “*Basisbaan*” Nīderlandē un “Teritorijas, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku” (*Territoires zéro chômeur de longue durée*) Valonijā ir atkarīgas no Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) finansiālā atbalsta;

Dalībvalstu sniegtais finansējums

33. uzsver, cik svarīga ir cieša sadarbība starp vietējiem nodarbinātības dalībniekiem un reģionālajām un/vai valsts sociālā nodrošinājuma iestādēm un vietējiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem;

34. aicina dalībvalstis pieņemt pasākumus, kas nepieciešami, lai aktivizētu pasīvus izdevumus saistībā ar ilgstošu bezdarbu;

35. aicina dalībvalstis izveidot struktūras, kas vajadzīgas, lai pienācīgi darbotos ar ilgstošu bezdarbu saistīto pasīvu izdevumu aktivizēšana, un nodrošināt, ka ietaupījumi no sociālajiem pabalstiem tiek efektīvi novirzīti vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras sedz izmaksas saistībā ar iniciatīvām, kas ieviestas, lai cīnītos pret ilgstošu bezdarbu;

36. uzsver: gadījumos, kad nav mehānisma ar ilgstošu bezdarbu saistīto pasīvu izdevumu aktivizēšanai, (līdz) finansējums dalībvalstu vai to reģionālajā līmenī palīdz visvairāk skartajām pašvaldībām īstenot ilgstoša bezdarba apkarošanas iniciatīvas, atvieglojot tām finansiālo slogu;

Ilgstoša bezdarba apkarošanas iniciatīvu koordinēšana

37. atgādina, ka 2016. gadā Padome aicināja Komisiju “atbalstīt sociālo inovāciju projektus, kas paredzēti ilgstošo bezdarbnieku integrācijai darba tirgū” ⁽¹³⁾;

38. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nodomu ⁽¹⁴⁾ darīt vairāk, lai visās dalībvalstīs atkārtotu sociālās ekonomikas veiksmīgu pieredzi;

39. atgādina par Garantijas jauniešiem panākumiem un jo īpaši par individualizēto pieeju darba meklētājiem, kura tai ir kopīga ar iniciatīvu “Teritorijas, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku” un “Nodarbinātības garantija”;

40. uzsver: tā kā Garantijas jauniešiem mērķis bija sistemātiski piedāvāt katram bezdarbniekam pielāgotu risinājumu, tā jau ir ieviesusi mehānismus un metodes, kas ir būtiskas, lai daudzās dalībvalstīs īstenotu iniciatīvas, kuras ir līdzīgas iniciatīvām “Teritorijas, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku” un “Nodarbinātības garantija”;

41. aicina Eiropas Komisiju kartēt šīs iniciatīvas, tostarp iesaistot ES valstu nodarbinātības dienestu tīklu;

42. iesaka Eiropas Komisijai ierosināt pamatnostādnes šādu iniciatīvu īstenošanai citās ES dalībvalstīs, pamatojoties uz 17. punktā minētajiem principiem;

43. aņemas iekļaut šīs iniciatīvas Reģionu komitejas labas prakses digitālajā platformā;

Pieklūve ES finansējumam

44. uzsver ESF+ nozīmi, jo tas ir projektu “Neviena ilgstoša bezdarbnieka” finansējuma avots vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras vēl negūst labumu no pasīvu izdevumu aktivizēšanas saistībā ar ilgstošu bezdarbu vai kuras nesaņem spēcīgu valsts un reģionālo iestāžu atbalstu;

⁽¹²⁾ 2016. gada 29. februāra Likums Nr. 2016-231 par ilgstoša bezdarba samazināšanas teritoriālajiem eksperimentiem.

⁽¹³⁾ Padomes Ieteikums (2016. gada 15. februāris) par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū (OV C 67, 20.2.2016., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ COM(2021) 778 final.

45. lai pārvarētu šīs grūtības, aicina daļu no ESF+ finansējuma atvēlēt vietējām “Neviena ilgstoša bezdarbnieka” tipa iniciatīvām, jo īpaši paredzot dotācijas projektu uzsākšanai un atbalstot projektu izvēršanu vietējā līmenī;
46. mudina Komisiju 2023. gadā gaidāmajā Padomes ieteikumā par sociālās ekonomikas pamatnosacījumu izstrādi ierosināt, lai sociāliem un uz solidaritāti balstītiem uzņēmumiem, kas iesaistījušies cīņā pret ilgstošu bezdarbu, tiek atvieglota piekļuve ES finansējumam, tostarp finansējumam, kas fondā *InvestEU* paredzēts sociālajām investīcijām un prasmēm, ar mērķi veicināt projektu “Neviena ilgstoša bezdarbnieka” īstenošanu;
47. atgādina: Eiropas Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas izveide 2013. gadā apvienojumā ar ievērojamu finansiālu atbalstu 8,9 miljardu euro apmērā laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam ir ļāvusi veiksmīgi īstenot Garantiju jauniešiem un ir devusi iespēju vairāk nekā 24 miljoniem jauniešu atrast darbu vai sākt tālākizglītību, mācekļību vai stažēšanos;
48. atkārtoti ziņotāja *Enrico Rossi* izstrādātajā atzinumā “*Ilgtermiņa bezdarbnieku integrācija darba tirgū*” pausto ieteikumu efektīvāk apkarot ilgstošu bezdarbu, izmantojot tādas ārkārtas iniciatīvas kā *ad hoc* fonda izveide ar mērķi novērst ilgstošu bezdarbu ⁽¹⁵⁾;
49. aicina Komisiju izveidot šo *ad hoc* fondu ilgstoša bezdarba apkarošanai pēc Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas parauga un finansēt to vismaz 750 miljonu euro apmērā piecus gadus, lai katras Eiropas Savienības dalībvalsts reģionos, kurus visvairāk skāris ilgstošs bezdarbs, uzsāktu jaunus izmēģinājuma projektus, iedvesmojoties no iniciatīvas “Teritorijas, kurās nav ilgstošu bezdarbnieku” un “Nodarbinātības garantija”.

Briselē, 2023. gada 25. maijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽¹⁵⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ilgtermiņa bezdarbnieku integrācija darba tirgū” (OV C 120, 5.4.2016., 27. lpp.).

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ilgtspējīgu pārtikas sistēmu tiesiskais regulējums”

(2023/C 257/05)

Ziņotāja: Joke SCHAUVLIEGE (BE/PPE), Flandrijas parlamenta priekšsēdētāja vietniece**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ****Ievada piezīmes**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas apņemšanos atbilstoši Eiropas Komisijas darba programmai 2023. gadam nākt klajā ar tiesisko regulējumu ilgtspējīgām pārtikas sistēmām;
2. uzsver, ka ilgtspējīgām pārtikas sistēmām ir visiem jānodrošina pārtika un uzturs tā, lai netiktu apdraudēts ekonomiskais, sociālais un ekoloģiskais pamats, uz kura balstās nākamo paaudžu pārtikas nodrošinājums un uzturs ⁽¹⁾. Šādai sistēmai būtu pozitīvi jāietekmē visi vides, sociālās un ekonomiskās ilgtspējas elementi;
3. uzsver, ka pārtikas sistēmas ietver “elementus un darbību, kas saistīta arī ar pārtikas ražošanu un patēriņu, kā arī šo elementu un darbības ietekmi uz ekonomiku, veselību un vidi” ⁽²⁾ no lauka līdz galdam, tostarp primāro ražošanu, pārstrādi, mazumtirdzniecību un ēdināšanu, kā arī ražotājus un patērētājus, uz kuriem jau tagad pārsvarā attiecas spēkā esošie tiesību akti, ņemot vērā arī pārtikas nozīmi sabiedrībā un kultūrā un vajadzību respektēt tradicionālos uztura ieradumus;
4. aicina Eiropas Komisiju nodrošināt, lai ar pārtiku un pārtikas sistēmām saistītā horizontālā un nozaru politika atbilstu ilgtspējīgu pārtikas sistēmu satvara mērķiem un mērķrādītājiem, stratēģijai “No lauka līdz galdam”, Eiropas Klimata aktam, biodaudzveidības stratēģijai un nulles piesārņojuma mērķiem un tai tiktu ieviesta sava novērtēšana un regulāra uzraudzība;
5. aicina Eiropas Komisiju saskaņā ar Līgumos nostiprināto subsidiaritātes un lojālas sadarbības principu pienācīgi novērtēt turpmākā tiesiskā regulējuma ietekmi uz Eiropas pārtikas un ražošanas sistēmām un rezultātiem, veicot regulāru uzraudzību, un cik vien iespējams ierobežot deleģēto un īstenošanas tiesību aktu izmantojumu attiecībā uz izšķiroši svarīgiem un Eiropas ražošanas sistēmas ietekmējošiem aspektiem;
6. šajā sakarībā prasa, lai jaunajā regulā būtu paredzēts, ka Eiropas Komisija līdz 2030. gadam izvērtē visas esošās horizontālās un nozaru politikas, kas saistītas ar pārtiku un pārtikas sistēmām, lai nodrošinātu to atbilstību mērķiem un mērķrādītājiem, kuri būs iekļauti gaidāmajā regulā par ilgtspējīgu pārtikas sistēmu satvaru, kā arī to atbalstu šiem mērķiem;
7. īpaši uzsver, ka arī kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) regulas, kad tās pēc 2027. gada tiks pārskatītas, būtu jāsaista ar šo jauno regulu par ilgtspējīgu pārtikas sistēmu satvaru;
8. uzsver ES pilsoņu vēlmi pāriet uz drošu, ilgtspējīgu, taisnīgu, kvantitatīvi un kvalitatīvi visiem garantētu un cenas ziņā pieejamu pārtikas ražošanu ar klimatatbildīgu resursu izmantošanu, kas atbilstu ilgtspējas, vides, kā arī biodaudzveidības un ekosistēmu aizsardzības principiem un vienlaikus, kā norādīts Konferencēs par Eiropas nākotni noslēguma ziņojumā, garantētu pārtikas nodrošinājumu;
9. aicina apzināt galvenos iemeslus, ar kuriem izskaidrojama ietekme uz iedzīvotājiem un vidi un virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu piesārņojums, kā arī gaisa un augsnes piesārņojums;

⁽¹⁾ Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (FAO), 2014.⁽²⁾ Pārtikas sistēmas – ESAO.

10. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības un citas publiskās pārvaldes iestādes saistībā ar ES publiskā iepirkuma noteikumu un Komisijas zaļā publiskā iepirkuma pamatnostādņu piemērošanu noteikt pašām savus mērķus veselīgas, uzturvielu ziņā līdzsvarotas, sezonālas, vietējas un bioloģiskas pārtikas iepirkumam sabiedriskās ēdināšanas jomā ilgtspējīgas iepirkuma stratēģijas ietvaros un līdz ar to veicināt ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu;

11. uzsver, ka lauku apvidi pilda klimatam un pārtikas nodrošinājumam, kā arī veselīgas un daudzveidīgas pārtikas ražošanai stratēģiski svarīgu lomu, jo tie ļauj saglabāt lauksaimniecībā izmantojamo augsni un tās auglīgumu. To atvieglo lopkopības un lauku apvidu un ainavu kultivēšanas līdzāspastāvēšana visā Eiropas Savienībā, jo tādējādi rodas darbvietas lauksaimniecībā, agropārtikas nozarē un saistītajās jomās. Reģioniem un pilsētām ir svarīga loma lauku apvidu un ainavu saglabāšanā, un tas būtu jāņem vērā Komisijas priekšlikumā;

12. atkārtoti pauž aicinājumu Eiropas Parlamenta un Padomes Atkritumu pamatdirektīvas⁽³⁾ pārskatīšanas gaitā un balstoties uz ES Pārtikas zudumu un pārtikas izšķērdēšanas novēršanas platformas īstenoto darbu, noteikt saistošu mērķi: līdz 2030. gadam uz pusi samazināt pārtikas izšķērdēšanu; vērš uzmanību uz ieteikumiem, kuri formulēti Eiropas pilsoņu paneļdiskusijā par pārtikas izšķērdēšanu⁽⁴⁾;

13. uzsver mežu un meža platību ilgtspējīgas apsaimniekošanas, kā arī agromežsaimniecības sistēmu ieguldījumu pārtikas ražošanā un vienotas veselības saglabāšanā, un norāda, ka pieaug interese par dabiskiem pārtikas produktiem, kā arī aicina veicināt iepriekš minēto platību izmantošanu lopkopībā, lai novērstu meža ugunsgrēkus, atjaunotu biodaudzveidību, saglabātu un paplašinātu ekosistēmu pakalpojumus lauku apvidos;

Saskaņota ES mēroga pieeja

14. uzsver, ka steidzami ir nepieciešams izveidot visaptverošu satvaru ilgtspējīgām pārtikas sistēmām Eiropas Savienībā un visu ar pārtiku saistītu politikas nozaru centrā likt ilgtspēju, tādējādi uzlabojot politikas konsekvensi;

15. vēlas, lai tiktu piemērota visaptveroša, līdzsvarota pieeja, kas būtu balstīta uz ekonomiskiem, sociāliem un vides pīlāriem, kuriem būtu formulētas skaidras, zinātniskas, ES mēroga ilgtspējas definīcijas, principi un vispārējie mērķi;

16. mudina ES, valstu un reģionālās varas iestādes nodrošināt ilgtspējas integrēšanu visās ar pārtiku saistītajās politikas jomās. Regulējuma satvarā būtu skaidrāk jānosaka visu pārtikas sistēmas dalībnieku atbildība un jāizveido tāda daudzlīmeņu sadarbība, kurā būtu iesaistīti ES, dalībvalstu, reģionālā un vietējā līmeņa dalībnieki. Jebkādai vietējā un reģionālā līmeņa kompetenču paplašināšanai būtu jāiet roku rokā ar atbalstu un pamatnostādņēm, kā arī ar pietiekamiem finanšu resursiem, lai varētu izpildīt papildu saistības;

17. dalībvalstis, kurām ir Līguma ar Eiropas Savienības darbību 349. pantā uzskaitītie tālākie reģioni, pieņemot valsts 2030. gada samazināšanas mērķrādītājus, var ņemt vērā šo reģionu īpašās vajadzības attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu, ņemot vērā īpašos klimatiskos apstākļus un kultūraugus šajos reģionos. Tas nenozīmē, ka tiek pieļauta zemāku mērķu izvirzīšana tālākiem reģioniem;

18. uzsver, ka vides ilgtspējas panākšanā liela nozīme ir tehnoloģiskajai inovācijai, kas nodrošina arī ekonomisko un sociālo ilgtspēju un ļauj saglabāt pašreizējo ražošanas līmeni;

Pārvaldība

19. ir pārliecināta, ka pilsētas un reģioni ir galvenie šīs jomas dalībnieki, kam ir svarīga nozīme pārtikas sistēmu problēmu risināšanā, tāpēc to loma būtu jāņem vērā, pienācīgi ievērojot subsidiaritātes principu. Pārtikas joma ir daļa no veselības un skolu nozares, kā arī pilsētu un reģionu administratīvās struktūras. Reģioniem un pilsētām ir arī svarīga loma labas un taisnīgas veselības aprūpes un labu dzīves paradumu veicināšanā dažādās iedzīvotāju grupās. Tāpēc pārtika kā saimnieciska darbība ir nepārprotami saistīta ar reģionālo attīstību un teritoriālo plānošanu, kas bieži vien ir vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē;

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).

⁽⁴⁾ flw_eu-actions_fwrt_20230210_recom-cit_0.pdf (europa.eu).

20. uzsver sociālās inovācijas nozīmi kolektīvo vajadzību apmierināšanā un ilgtspējas veicināšanā pārtikas ražošanas un patēriņa sistēmās;

21. norāda, cik svarīgi ir saīsināt vērtības radīšanas ķēdes, lai tās, attīstot tiešu tirdzniecību, lauksaimniekus tuvinātu patērētājiem un tādā veidā dotu patērētājiem iespēju iegādāties cenas ziņā pieejamu pārtiku un vienlaikus gādātu par to, ka cenas respektē ražotājus, nodrošinot viņiem cilvēka cienīgus dzīves apstākļus un pienācīgus iztikas līdzekļus;

22. tāpēc atkārtoti pauž aicinājumu ar Eiropas Reģionu komitejas līdzdalību un kopā ar citām attiecīgajām ieinteresētajām personām un pilsonisko sabiedrību izveidot daudzpusēju ieinteresēto personu platformu ilgtspējīgu pārtikas sistēmu jomā, tādējādi radot atbalsta tīklu, kas, ņemot vērā reģionālās atšķirības un teritoriju īpašības un tradīcijas, Eiropas reģioniem un pilsētām palīdzētu pāriet uz ilgtspējīgākām pārtikas sistēmām;

23. vērš uzmanību uz dažādu pārtikas sistēmas dalībnieku spēju uzņemties pārmaiņu nesēju lomu. To varētu darīt gan primārie ražotāji, lauksaimnieki, zvejnieki, gan dažādi ražotāji un uzņēmēji, pārtikas ražotāji, tirgotāji, mazumtirgotāji, kā arī viesmīlības un pārtikas pakalpojumu jomas uzņēmumi, veselības jomas pārstāvji un patērētāji;

24. aicina Eiropas Komisiju izveidot mehānismu “piesārņotājs maksā un piegādātājs saņem”, lai atalgotu tos lauksaimniekus vai citus pārtikas ražotājus, kuri neaprobežojas ar ES tiesību aktos noteiktām minimālajām prasībām un sniedz ES sabiedrībai papildu ieguvumus vides jomā, un lai stimulētu pārējos uzlabot ražošanas ilgtspēju;

Veselīgs un ilgtspējīgs uzturs

25. uzstāj, ka ilgtspējīgu pārtikas sistēmu satvarā būtu jāiekļauj “pārtikas vides” jēdziens, lai panāktu vieglāku piekļuvi veselīgam un ilgtspējīgam uzturam, jo neveselīga un ilgtnespējīga pārtikas vide ir galvenā nepiemērota uztura ieradumu veidotāja;

26. uzsver lomu, kādu pārtikas vides veidošanā pilda pilsētas un reģioni, kas popularizē ilgtspējīgu un veselīgu uzturu, kas ir pieejams un cenas ziņā pieņemams, un sniedz atbalstu ilgtspējīgiem ražotājiem; no šāda viedokļa izceļ pilsētplānošanas spēju veicināt veselīgas pārtikas izvēli; īpaši svarīgi tas ir skolu tuvumā un “pārtikas tuksnešu” gadījumā;

27. uzsver ES skolu augļu, dārzeņu un piena programmas spēju palīdzēt pāriet uz ilgtspējīgām pārtikas sistēmām;

28. aicina pārskatīt ES skolu augļu, dārzeņu un piena programmu, lai veicinātu tādu produktu patēriņu, kas sekmē veselīgu, vairāk uz augu izcelsmes produktiem balstītu ilgtspējīgu uzturu un vienlaikus, izmantojot izglītojošus pasākumus par ilgtspējīgām lauku saimniecībām, veido saikni ar lauksaimniecību. Pārskatīšanā būtu sīki jāizpēta, kādi ir priekšnoteikumi tam, lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu veicināt veselīgu un ilgtspējīgu uzturu;

29. aicina regulāri atjaunināt valstu uztura pamatnostādnes tā, lai ar tām atbalstītu veselīgu un ilgtspējīgu uzturu un veicinātu pāreju uz ilgtspējīgākām pārtikas sistēmām;

30. aicina lauksaimniecības pārtikas produktu popularizēšanas kampaņas saskaņot ar stratēģijas “No lauka līdz galdam” un Eiropas Vēža uzveikšanas plāna mērķiem;

31. aicina publiskos līdzekļus tērēt primāri par pārtiku, kas saistīta ar veselīgu, ilgtspējīgu un vairāk uz augu izcelsmi balstītu uzturu; papildus tam būtu jāsniedz atbalsts un ievirzes vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas veic lielāko daļu publiskā iepirkuma;

32. mudina cenu politikā pārtikas cenas tuvināt īstajām pārtikas izmaksām un samazināt relatīvās cenas ilgtspējīgākai, piemēram, uz augu izcelsmes produktiem balstītas pārtikas izvēlei;

33. aicina piešķirt Eiropas Savienības subsīdijas, lai atbalstītu mazos lauksaimniekus ekoloģiskās pārtikas ražošanā un atalgotu lauksaimniekus, kuri izmanto ilgtspējīgus paņēmienus un uzlabo dzīvnieku labturību;

34. aicina noteikt nodokļu stimulus un minimālu PVN pārtikas pamatproduktiem;

35. pauž bažas par ģenētiski modificētu organismu (ĢMO) iespējamu atkārtotu ieviešanu Eiropas pārtikā, ņemot vērā gaidāmo Eiropas regulas priekšlikumu par augiem, kas ražoti, izmantojot jaunas genomikas metodes (*new genomic techniques* jeb NGT). Tā pamatā vajadzētu būt dziļam izvērtējumam un pamatotiem Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes zinātniskiem pierādījumiem. Jebkurā gadījumā katra ĢMO saturoša pārtikas produkta iepakojuma priekšpusē jābūt etiķetei, kas norāda uz ĢMO klātbūtni;

Publiskais pārtikas iepirkums

36. atkārtoti pauž aicinājumu⁽⁵⁾ izskaust ierobežojumus, kas publiskā iepirkuma noteikumos paredzēti, lai piemērotu ilgtspējas kritērijus. ES konkurences tiesību aktos ir noteikts aizliegums publiskajos iepirkuma līgumos priekšroku dot kādas noteiktas teritorijas pārtikai (piemēram, vietējai pārtikai); uzsver, ka pašlaik tām publiskajām iestādēm, kas, izmantojot pastāvošās likumdošanas nepilnības, vēlas iekļaut vietējos piegādātājus un ražotājus un atbalstīt reģionālo pārtikas ekonomiku, draud tiesvedība par iespējamu vienotā tirgus noteikumu pārkāpšanu; Skaidrojums būtu jāpapildina ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām paredzētiem norādījumiem un apmācībām, jo tās veic lielāko daļu publiskā iepirkuma;

37. uzsver, ka ilgtspējīgas, veselīgas, sezonālas un vietējās pārtikas publiskais iepirkums ir spēcīgs līdzeklis, kas saskaņā ar ilgtspējas politiku un ilgtspējīgas attīstības mērķiem palīdz pārkārtoties uz ilgtspējīgākām pārtikas sistēmām, un mudina izmantot jaļā publiskā iepirkuma kritērijus;

38. uzsver nepieciešamību pāriet uz pārtiku, kuras pamatā būtu vairāk augu valsts produktu, un tādējādi veidot ilgtspējīgāku, klimatneitrālu un noturīgāku pārtikas sistēmu; šajā sakarā uzsver ieguvumus, ko tradicionālais uzturs sniedz veselības un kultūras ziņā;

39. raizējas par laboratorijās audzētas pārtikas nonākšanu Eiropas tirgū, jo tā negarantēs kvalitāti, labbūtnību un kultūras un tradīciju aizsardzību; laboratorijās audzēta pārtika joprojām ir dārga, kas ir būtisks šķērslis, kurš būs jāpārvar;

40. uzsver, ka mazoglekļa pārtikas ķēde – no lauka līdz galdam – palīdz sasniegt siltumnīcefekta gāzu samazināšanas mērķus, jo tiek ieviesti zinātniski un tehniski jauninājumi un vienlaikus piemēroti aprītes principi lauksaimniecībā;

41. uzsver, ka, definējot kritērijus, kuru mērķis ir atbalstīt īstenošanu vietējā līmenī un palīdzēt publiskajiem pircējiem, kā varas iestādēm, reģioniem un pilsētām, un stratēģiskāk izmantot publisko iepirkumu, ir svarīgi iesaistīt valstu un starptautiskos iepirkuma ekspertus;

42. aicina izstrādāt par iepirkumu atbildīgajām amatpersonām paredzētas praktiskas rokasgrāmatas par to, kā ar iepirkuma palīdzību veicināt attīstības mērķu sasniegšanu un veselīga, sezonāla, bioloģiska vietējā uztura izvēli; mudina izveidot un finansiāli atbalstīt par publisko iepirkumu atbildīgajām personām paredzētus tīklus, kuru mērķis būtu dalīšanās ar pieredzi, ekspertzināšanām un labāko praksi;

43. atkārtoti norāda, ka Eiropas Savienībai un dalībvalstīm atbilstoši valsts un vietējām pārtikas stratēģijām un mērķiem būtu finansiāli un tehniski jāatbalsta stratēģiski pārdomātāks iepirkuma izmantojums;

44. uzsver sociāli atbildīga pārtikas iepirkuma pozitīvo ietekmi, jo tas veicina lauksaimnieku klātbūtni lauku apvidos un visā piegādes ķēdē ietver sociālo ekonomiku un sociālos kooperatīvus;

45. ierosina saskaņā ar stratēģiju “No lauka līdz galdam” noteikt katrai valstij savus progresīvus mērķus ilgtspējīgas pārtikas iepirkuma jomā;

Marķēšana

46. norāda, ka saskaņota ilgtspējīgas pārtikas marķējuma ieviešanai vajadzētu būt samērīgai, tiesiski regulētai un obligātai, turklāt tai vajadzētu būt izstrādātai, pamatojoties uz uzticamiem un neatkarīgiem zinātniskiem datiem, un tai nevajadzētu ietekmēt pastāvošās sistēmas, piemēram, ģeogrāfiskās norādes, patvaļīgi klasificējot pārtikas produktus, jo tas varētu maldināt patērētājus attiecībā uz pārtikas izvēli;

⁽⁵⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Virzībā uz ilgtspējīgu ES pārtikas politiku, kas rada darbvietas un izaugsmi Eiropas reģionos un pilsētās” (OV C 272, 17.8.2017., 14. lpp.).

47. uzsver, ka ilgtspējīgs marķējums būtu jābalsta uz zinātņi un tam būtu jāietver visi aspekti: vide, sociālā joma un uzturs. Tas jāveido, izmantojot atsevišķus rādītājus, lai mazinātu kompromisu starp dažādām ilgtspējas dimensijām. RK atbalsta uz pārlicinošiem un neatkarīgiem zinātniskiem pierādījumiem balstītu vienkāršu, visā ES izmantojamu un iepakojuma priekšpusē izvietotu pārtikas produktu marķējumu. Šādām norādēm būtu jāatrodas gan uz tiem produktiem, kam ir augsti rādītāji, gan uz produktiem ar zemākiem rādītājiem, lai palīdzētu patērētājiem izdarīt apzinātu izvēli, iegādājoties pārtiku. Tāpēc Komiteja norāda, ka jau no agras bērnības vietējās kopienās svarīgas ir informēšanas kampaņas, mācību programmas par ilgtspējīgu pārtiku un citas iniciatīvas;
48. uzsver, ka marķējumam vajadzētu būt saistītam ar tirgvedības un reklāmas politiku, kā arī ar iepakojuma un iepakojuma atkritumu samazināšanu;
49. norāda, ka ir obligāti jānodrošina lauksaimniekiem efektīvi organisko un bioloģisko līdzekļu risinājumi, kas ļautu samazināt pesticīdu un ķīmisko vielu izmantošanu, lai uzlabotu lauku saimniecību noturību pret ārējiem satricinājumiem, aizsargātu cilvēku veselību un dabu un saglabātu augsnes auglību, galu galā stiprinot pārtikas nodrošinājumu;
50. uzskata, ka pārtikas brīvprātīgas marķēšanas shēmām, kuras nav koordinētas Eiropas līmenī, vienotajā tirgū varētu būt kropļojoša un negatīva ietekme, kas it īpaši kaitētu mazajiem un vidējiem ražotājiem; vienlaikus atzīmē, ka šādi apsvērumi nav svarīgāki kā ļoti nozīmīgā prasība, ka visu politikas pasākumu un darbību izstrādē un īstenošanā jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis;
51. mudina ar ES politiku palīdzēt patērētājiem pieņemt informācijā balstītus, veselīgus un ilgtspējīgus lēmumus attiecībā uz pārtiku, tostarp ieviešot saskaņotas, samērīgas un uz stabilu un neatkarīgu zinātnisku pierādījumu pamata izstrādātas Eiropas marķēšanas sistēmas;
52. uzsver, ka pārtikas produktu marķēšana jākoordinē un jāsaskaņo Eiropas līmenī, neradot nekādus kvantitatīvus vai kvalitatīvus ierobežojumus Eiropas iekšējai tirdzniecībai un neapdraudot pienācīgu vienotā tirgus darbību, ja vien to nevar pamatot ar norādi uz tādiem sevišķi svarīgiem iemesliem kā cilvēku veselības aizsardzība;

Pārtikas nodrošinājums

53. aicina Eiropas Savienību panākt nodrošinātību ar pārtiku, ieguldīt ilgtspējīgā vietējā lauksaimnieciskajā ražošanā un saīsināt piegādes ķēdes;
54. uzsver, ka arī krīzes situācijās ir jānodrošina loģistika un pārtikas produktu transports starp dalībvalstīm;
55. aicina samazināt atkarību, šajā nolūkā palielinot galveno importa produktu avotu daudzveidību, un veidot stabilu tirdzniecības politiku, kas arī ES tirdzniecības partnerus mudinātu vairāk rūpēties par ilgtspēju, piemērojot importētājam precēm tādas pašas sanitāros ražošanas noteikumus, kādi tiek piemēroti ES lauksaimniekiem;
56. aicina vairāk saskaņot un koordinēt Eiropas Savienības politiku tādās jomās kā ilgtspējīga pārtikas ražošana, patēriņš un tirdzniecība un panākt, lai ilgtspējīga prakse kļūtu ilgtspējīga. Šajā saistībā regulai par ilgtspējīgu pārtikas sistēmu satvaru būtu arī jānodrošina saskaņotība un atbilstība starp ES pārtikas ilgtspējīgas ražošanas, patēriņa un tirdzniecības politikas pasākumiem un jāpanāk importēto lauksaimniecības pārtikas produktu atbilstība tādiem pašiem sociālajiem un ekoloģiskajiem ražošanas noteikumiem kā Eiropas Savienībā spēkā esošie noteikumi, kuri atbilst Pasaules Tirdzniecības organizācijas noteikumiem;
57. uzsver, ka ir jāstiprina pētniecības un inovācijas politika ilgtspējīgas pārtikas jomā. Eiropai būs nepieciešami tiesību akti, kas veicinās jaunu inovatīvu paņēmieni izmantošanu.

Briselē, 2023. gada 25. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Vasco ALVES CORDEIRO

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

RK 155. PLENĀRSESĪJA, 24.5.2023.–25.5.2023.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Sadarbspējīgas Eiropas akts”

(2023/C 257/06)

Ziņotājs:	Michele PAIS (IT/ECR), Sardīnijas reģionālās padomes priekšsēdētājs un loceklis
Atsauces dokuments:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko nosaka pasākumus augsta līmeņa publiskā sektora sadarbībai visā Savienībā (Sadarbspējīgas Eiropas akts)
	COM(2022) 720

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

3. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Jaunajai pārvaldības struktūrai vajadzētu būt juridiskām pilnvarām, lai virzītu Eiropas Sadarbības satvara un citu kopīgu sadarbības risinājumu, piemēram, specifikāciju un lietojumprogrammu, turpmāku izstrādi. Turklāt ar šo regulu būtu jāizveido skaidrs un viegli atpazīstams marķējums dažiem sadarbības risinājumiem. Būtu jāveicina dinamiskas kopienas izveide, izmantojot atvērtus valdības tehnoloģiskos risinājumus.	Jaunajai pārvaldības struktūrai saskaņā ar subsidiaritātes principu būtu jāļauj vietējām un reģionālajām pašvaldībām ietekmēt īstenošanas tempu un apmēru. Tas dotu pārvaldības struktūrai juridiskas pilnvaras virzīt Eiropas Sadarbības satvara un citu kopīgu sadarbības risinājumu, piemēram, specifikāciju un lietojumprogrammu, turpmāku izstrādi. Būtu jānodrošina, ka ar sadarbības īstenošanu saistīto uzdevumu finansālā ietekme uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir iespējami maza. Turklāt ar šo regulu būtu jāizveido skaidrs un viegli atpazīstams marķējums dažiem sadarbības risinājumiem. Būtu jāveicina dinamiskas kopienas izveide, izmantojot atvērtus valdības tehnoloģiskos risinājumus.

Pamatojums

Tādi resursi kā finansējums, personāls, instrumenti utt. vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir ierobežoti. Tāpēc, ievērojot subsidiaritātes principu, vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāsiglabā zināma kontrole pār īstenošanas procesu. Tām būtu jāsaņem arī pienācīgs finansējums, ar ko segt papildu izmaksas, kas rodas īstenošanas procesā.

2. grozījums

3. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Lai process būtu pietiekami demokrātisks un augšupējs, Eiropas dalībvalstu iedzīvotājiem vajadzētu būt iespējai paust viedokli par sadarbības risinājumu prioritātēm. Šajā nolūkā saskaņā ar Sadarbības Eiropas akta mērķi vietējās un reģionālās pašvaldības reizi divos gados var rīkot tiešas konsultācijas ar iedzīvotājiem, lai noskaidrotu, kurus sadarbības risinājumus iedzīvotāji uzskata par prioritāriem. Eiropas Komisija piešķir pienācīgu finansiālu atbalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai tās varētu veidot šādus dialogus ar to iedzīvotājiem. Apspriešanās rezultātus vietējās un reģionālās pašvaldības dara zināmus Sadarbības Eiropas kolēģijai un Sadarbības Eiropas Kopienai.</i>

Pamatojums

Vietējās un reģionālās pašvaldības ir vistuvāk iedzīvotājiem, tādējādi tās var gūt visprecīzāko ieskatu iedzīvotāju prioritātēs un vēlmēs. Lai sadarbība kļūtu par demokrātisku un augšupēju procesu, izšķiroša nozīme būs pietiekamai un aktīvai vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistei iedzīvotāju prioritāšu uzraudzībā.

3. grozījums

8. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Lai izveidotu sadarbspējīgus pārrobežu sabiedriskos pakalpojumus, ir svarīgi politikas veidošanas procesā pēc iespējas drīzāk pievērsties sadarbības aspektam. Tāpēc publiskajai organizācijai, kas plāno izveidot jaunu vai pārveidot esošu tīklu un informācijas sistēmu, kuras rezultātā, visticamāk, būs liela ietekme uz pārrobežu sadarbību, būtu jāveic sadarbības novērtējums. Šis novērtējums ir nepieciešams, lai izprastu plānotās darbības ietekmes apmēru un ierosinātu pasākumus ieguvumu izmantošanai un iespējamo izmaksu novēršanai. Sadarbības novērtējumam vajadzētu būt obligātam trijos gadījumos, uz kuriem attiecas pārrobežu sadarbības joma. Citās situācijās publiskās organizācijas var nolemt veikt sadarbības novērtējumu brīvprātīgi.</p>	<p>Lai izveidotu sadarbspējīgus pārrobežu sabiedriskos pakalpojumus, ir svarīgi politikas veidošanas procesā pēc iespējas drīzāk pievērsties sadarbības aspektam. Tāpēc publiskajai organizācijai, kas plāno izveidot jaunu vai pārveidot esošu tīklu un informācijas sistēmu, kuras rezultātā, visticamāk, būs liela ietekme uz pārrobežu sadarbību, būtu jāveic sadarbības novērtējums. Šis novērtējums ir nepieciešams, lai izprastu plānotās darbības ietekmes apmēru un ierosinātu pasākumus ieguvumu izmantošanai un iespējamo izmaksu novēršanai. Lai nodrošinātu sadarbības novērtējuma raitu īstenošanu, Sadarbības Eiropas kolēģijai būtu jāpublicē īpašas pamatnostādnes par to, uz kuriem pakalpojumiem direktīva attiecas. Sadarbības novērtējumam vajadzētu būt obligātam trijos gadījumos, uz kuriem attiecas pārrobežu sadarbības joma. Gadījumos, kad sadarbības novērtējums ir obligāts, būtu jānodrošina apmācības iespējas un, izmantojot finansējuma avotus, piemēram, programmu “Digitālā Eiropa”, būtu jāgādā, lai arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu pieejami resursi, kas vajadzīgi papildu izmaksu segšanai. Nesaistošās situācijās publiskās organizācijas var nolemt veikt sadarbības novērtējumu brīvprātīgi.</p>

Pamatojums

Vietējo un reģionālo pašvaldību resursi ir ierobežoti, tāpēc nevar gaidīt, ka tās pašas segs obligāto novērtējumu izmaksas. Tālab gadījumos, kad sadarbības novērtējumi ir obligāti, Komisijai būtu jānodrošina novērtējumiem nepieciešamais finansējums.

4. grozījums

37. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras paredzēt noteikumus un nosacījumus “regulatīvo smilškastu” izveidei un darbībai.</p>	<p>Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras paredzēt sadarbībā ar attiecīgajām publiskā sektora struktūrām, tostarp vietējām un reģionālajām pašvaldībām noteikumus un nosacījumus “regulatīvo smilškastu” izveidei un darbībai.</p>

Pamatojums

Tā kā par “regulatīvo smilškastu” darbību ir atbildīgas iesaistītās publiskā sektora struktūras, tas būtu vienpusēji, ja Eiropas Komisija viena pati, neapspriežoties ar citām attiecīgajām struktūrām, noteiktu darbības nosacījumus.

5. grozījums

3. panta 3. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Valstu kompetentās iestādes un sadarbības koordinatori sniedz nepieciešamo atbalstu sadarbības novērtējuma veikšanai. Komisija var nodrošināt tehniskus rīkus novērtējuma atbalstam.	Valstu kompetentās iestādes un sadarbības koordinatori sniedz nepieciešamo atbalstu sadarbības novērtējuma veikšanai. Komisija var nodrošināt tehniskus rīkus novērtējuma atbalstam. Pirms sadarbības novērtējums kļūst obligāts, valsts kompetentās iestādes un Sadarbības Eiropas kolēģija palīdz iepriekš novērtēt, vai paredzētā darbība ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā.

Pamatojums

Regulas piemērošanas joma ir plaša, un mazākām publiskā sektora struktūrām vai pašvaldībām var būt pārāk sarežģīti novērtēt, vai paredzētajā darbībā ir pārrobežu elements.

6. grozījums

3. panta 5. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>5. (..)</p> <p>— Veicot sadarbības novērtējumu, attiecīgā publiskā sektora struktūra vai Savienības iestāde, struktūra vai aģentūra atturas izmantot sava pašreizējo pakalpojumu sniedzēja vai tā darbinieku speciālās zināšanas, lai novērstu iespējamu interešu konfliktu. Šī apspriešanās neskar komerciālu vai sabiedrības interešu aizsardzību vai šādu sistēmu drošību.</p>

Pamatojums

Lai izvairītos no atkarības no viena pārdevēja, attiecīgajām publiskā sektora struktūrām būtu jāizmanto to personu speciālās zināšanas, kuras ir neatkarīgas no pašreizējo sistēmu un/vai tīklu piegādātājiem, jo to novērtējumi var būt neobjektīvi par labu esošajiem risinājumiem.

7. grozījums

9. panta 2. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Politikas īstenošanas atbalsta projektā izklāsta:</p> <p>a) pastāvošos Sadarbības Eiropas risinājumus, ko uzskata par nepieciešamiem politikas prasību digitālai īstenošanai;</p> <p>b) trūkstošos sadarbības risinājumus, kas jāizstrādā un ko uzskata par nepieciešamiem politikas prasību digitālai īstenošanai;</p> <p>c) citus ieteicamos atbalsta pasākumus, piemēram, apmācības vai salīdzinošo izvērtēšanu;</p>	<p>Politikas īstenošanas atbalsta projektā izklāsta:</p> <p>a) pastāvošos Sadarbības Eiropas risinājumus, ko uzskata par nepieciešamiem politikas prasību digitālai īstenošanai;</p> <p>b) trūkstošos sadarbības risinājumus, kas jāizstrādā un ko uzskata par nepieciešamiem politikas prasību digitālai īstenošanai;</p> <p>c) citus ieteicamos atbalsta pasākumus, piemēram, apmācības vai salīdzinošo izvērtēšanu;</p> <p>d) <i>finansālā atbalsta iespējas, kas palīdzētu īstenot sadarbības risinājumus;</i></p>

Pamatojums

Nav šaubu, ka sadarbības īstenošanai vajadzēs finansiālu atbalstu. Tāpēc tas jāiekļauj arī kā konkrēts politikas īstenošanas atbalsta aspekts.

8. grozījums

11. panta 2. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
“Regulatīvās smilškastēs” ekspluatē atbilstoši iesaistīto publiskā sektora struktūru atbildībai un, ja “smilškaste” ietver persondatu apstrādi, ko veic publiskā sektora struktūras, citu attiecīgo valsts iestāžu uzraudzībai (..)	“Regulatīvās smilškastēs” ekspluatē atbilstoši iesaistīto publiskā sektora struktūru atbildībai un, ja “smilškaste” ietver persondatu apstrādi, ko veic publiskā sektora struktūras, citu attiecīgo valsts iestāžu vai pašvaldību uzraudzībai (..)

Pamatojums

“Regulatīvās smilškastēs” var ekspluatēt arī vietējā un reģionālā līmenī. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme tādu sadarbības risinājumu īstenošanā, kuri atrodas iedzīvotāju tuvumā, un vietējā līmenī pašvaldības nodrošina plašu pakalpojumu klāstu.

9. grozījums

12. panta 1. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Iesaistītās publiskā sektora struktūras nodrošina, ka tiktāl, ciktāl inovatīvais sadarbības risinājums ietver persondatu apstrādi vai citādi ietilpst citu valsts iestāžu, kuras nodrošina vai atbalsta piekļuvi datiem, uzraudzības jomā, valsts datu aizsardzības iestādes un minētās citas valsts iestādes ir saistītas ar “regulatīvās smilškastēs” darbību. (..)	Iesaistītās publiskā sektora struktūras nodrošina, ka tiktāl, ciktāl inovatīvais sadarbības risinājums ietver persondatu apstrādi vai citādi ietilpst citu valsts iestāžu vai pašvaldību , kuras nodrošina vai atbalsta piekļuvi datiem, uzraudzības jomā, valsts vai pašvaldību datu aizsardzības iestādes un minētās citas valsts vai pašvaldību iestādes ir saistītas ar “regulatīvās smilškastēs” darbību. (..)

Pamatojums

“Regulatīvās smilškastēs” var ekspluatēt arī vietējā un reģionālā līmenī. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme tādu sadarbības risinājumu īstenošanā, kuri atrodas iedzīvotāju tuvumā, un vietējā līmenī pašvaldības nodrošina plašu pakalpojumu klāstu.

10. grozījums

13. panta 2. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Komisija organizē mācību kursus par sadarbības jautājumiem Savienības līmenī, lai uzlabotu sadarbību un paraugprakses apmaiņu starp Savienības publiskā sektora struktūru, iestāžu, struktūru un aģentūru darbiniekiem. Kursus izsludina Sadarbības Eiropas portālā.	Komisija organizē mācību kursus par sadarbības jautājumiem Savienības līmenī, lai uzlabotu sadarbību un paraugprakses apmaiņu starp Savienības publiskā sektora struktūru, iestāžu, struktūru un aģentūru darbiniekiem. Kursus, kas paredzēti lēmumu pieņēmējiem un/vai praktiķiem , izsludina Sadarbības Eiropas portālā, un tie var ietvert tiešsaistes informatīvas sesijas, videopamācības un darbseminārus, pasniedzēju apmācības materiālus un pamatnostādnes par mācīšanos darbavietā.

Pamatojums

Pēc apspriešanās ar RK *RegHub* tīklu var secināt, ka apmācība par sadarbību ir svarīga prioritāte. Jāapmāca ne tikai praktiķi un IKT eksperti, bet arī augstākā līmeņa vadītāji, un jāiesaista arī vidējā līmeņa vadītāji, jo var būt nepieciešamas izmaiņas kultūrā.

11. grozījums

15. panta 4. punkta r) apakšpunkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
regulāri informēt un koordinēt sadarbību ar sadarbības koordinatoriem un Sadarbējīgas Eiropas Kopienu jautājumos, kas attiecas uz tīklu un informācijas sistēmu pārrobežu sadarbību.	regulāri informēt un koordinēt sadarbību ar sadarbības koordinatoriem un Sadarbējīgas Eiropas Kopienu jautājumos, kas attiecas uz tīklu un informācijas sistēmu pārrobežu sadarbību, kā arī informēt un koordinēt sadarbību attiecībā uz citiem attiecīgiem ES finansētiem projektiem un tīkliem.

Pamatojums

Kolēģijai būtu jāinformē arī par citiem attiecīgiem ES finansētiem projektiem, piemēram, "Apvāršni 2020" AURORAL vai pilsētu tīkliem digitālajai pārveidei, piemēram, *living-in.EU*, un būtu jāmeklē sinerģijas stratēģiskā un operatīvā līmenī.

12. grozījums

16. panta 4. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	d) sadarbības novērtējumu veikšanā atbalstīt publiskā sektora struktūras, iestādes, aģentūras un Savienības struktūras.

Pamatojums

Šis ieteikums atbilst ierosinājumam apvienot visu ES dalībvalstu ekspertus, lai atbalstītu sadarbības novērtējumus. Atšķirībā no salīdzinošās izvērtēšanas, ko veic saskaņā ar 14. pantu, eksperti nav obligāti jāizraugās no citām dalībvalstīm nekā tās, kurās atrodas publiskā struktūra, par kuru veic salīdzinošo izvērtēšanu saistībā ar sadarbības novērtējumu.

13. grozījums

17. panta 2. punkta f) apakšpunkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
koordinēt un veicināt dažādu valstu struktūru aktīvu iesaistīšanos Sadarbējīgas Eiropas Kopienā (..)	koordinēt un veicināt dažādu valstu struktūru, tostarp vietējo un reģionālo pašvaldību , aktīvu iesaistīšanos Sadarbējīgas Eiropas Kopienā (..)

Pamatojums

Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme tādu sadarbības risinājumu īstenošanā, kuri atrodas iedzīvotāju tuvumā, un vietējā līmenī pašvaldības nodrošina plašu pakalpojumu klāstu.

14. grozījums

17. panta 3. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentajai iestādei ir atbilstoša kompetence un resursi , lai efektīvi un lietderīgi veiktu tai uzticētos uzdevumus.	Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentajai iestādei ir atbilstoša kompetence, lai efektīvi un lietderīgi veiktu tai uzticētos uzdevumus. Komisija gādā, ka dalībvalstu kompetentās iestādes saņem pienācīgu finansējumu, kas palīdz izpildīt attiecīgos uzdevumus.

Pamatojums

Tā kā ieceltajām kompetentajām iestādēm saistībā ar sadarbību tiks uzticēti papildu uzdevumi, Komisijai ir jāgādā, ka visu attiecīgo uzdevumu finansiālais slogs, tostarp varbūtējā vajadzība pieņemt darbā papildu darbiniekus, negulstas tikai uz ieceltajām kompetentajām iestādēm.

15. grozījums

19. panta 2. punkta d) apakšpunkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
apzinātu sinerģiju ar citām attiecīgām Savienības un valstu programmām un iniciatīvām.	apzinātu sinerģiju ar citām attiecīgām Savienības, valstu, reģionālajām un vietējām programmām un iniciatīvām.

Pamatojums

Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme tādu sadarbības risinājumu īstenošanā, kuri atrodas iedzīvotāju tuvumā, un vietējā līmenī pašvaldības nodrošina plašu pakalpojumu klāstu.

16. grozījums

21. panta 1. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Atkarībā no finansējuma pieejamības no Savienības vispārējā budžeta sedz izmaksas, kas saistītas ar: a) Sadarbējīgas Eiropas portāla izstrāde un uzturēšana ; b) Sadarbējīgas Eiropas risinājumu izstrāde, uzturēšana un veicināšana ; c) Sadarbējīgas Eiropas atbalsta pasākumi .	Atkarībā no finansējuma pieejamības no Savienības vispārējā budžeta sedz: a) Sadarbējīgas Eiropas portāla izstrādes un uzturēšanas izmaksas ; b) Sadarbējīgas Eiropas risinājumu izstrādes, uzturēšanas un veicināšanas izmaksas ; c) Sadarbējīgas Eiropas atbalsta pasākumu izmaksas ; d) izmaksas, kas vietējām un reģionālajām pašvaldībām rodas saistībā ar obligātajiem sadarbības novērtējumiem. e) izmaksas, kas vietējām un reģionālajām pašvaldībām rodas, kad tās apspriežas ar iedzīvotājiem par sadarbības prioritātēm.

Pamatojums

Vietējo un reģionālo pašvaldību resursi ir ierobežoti, un nevar gaidīt, ka tās pašas segs visas obligāto novērtējumu izmaksas. Tālab gadījumos, kad sadarbības novērtējumi ir obligāti, Komisijai būtu jānodrošina novērtējumiem nepieciešamais finansējums. Saskaņā ar 12. grozījumu vietējās un reģionālās pašvaldības ir vistuvāk iedzīvotājiem, tādējādi tās var gūt visprecīzāko priekšstatu par iedzīvotāju prioritātēm un vēlmēm attiecībā uz sadarbības risinājumiem, kas jāizstrādā. Izšķiroša nozīme būs pietiekamai un aktīvai vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistei iedzīvotāju prioritāšu uzraudzībā, un šajā nolūkā būtiska nozīme būs pietiekamam finansējumam.

17. grozījums

21. panta 1. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	e) papildu izmaksas, ko kompetentajām iestādēm radīs to darbs sadarbības jomā.

Pamatojums

Tā kā ieceltajām kompetentajām iestādēm saistībā ar sadarbību tiks uzticēti papildu uzdevumi, Komisijai ir jāgādā, ka visu attiecīgo uzdevumu finansiālais slogs, tostarp varbūtējā vajadzība pieņemt darbā papildu darbiniekus, negulstas tikai uz ieceltajām kompetentajām iestādēm.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

- pieņem zināšanai tiesību akta priekšlikumu, kura mērķis ir izveidot ES mēroga sadarbības pārvaldības struktūru, panākot pareizo līdzsvaru starp leņķu pieeju, saskaņā ar kuru nosaka procedūru, pēc kuras izstrādā vispārējus ieteikumus sadarbības risinājumiem ES līmenī, un to, ka jāņem vērā vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījums, jo ES tiesību aktu īstenošanā tās ir iedzīvotājiem vistuvākās;
- tomēr norāda, ka daži priekšlikuma aspekti ir jāpastiprina un jāprecizē, sevišķi attiecībā uz jauniem pašvaldību uzdevumiem, nodrošinājumiem resursiem, lai tās varētu ātri un efektīvi īstenot sadarbības risinājumus, un līdzsvarotu pārvaldības struktūru, kurā tiek ievērots subsidiaritātes princips un dalībvalstu atšķirīgie pārvaldības modeļi un kura ļauj vietējām un reģionālajām pašvaldībām pieņemt galīgo lēmumu par sadarbības risinājumu īstenošanas tempu un apmēru;
- iesaka ņemt vērā to, ka, iespējams, pastāv valstu sadarbības sistēmas, kas kopumā vai katrā jomā ir izveidotas pirms šā tiesiskā regulējuma un var būt pretrunā jaunieviestajiem noteikumiem. Tas var radīt neatbilstību un nepieciešamību īstenošanai izmantot ievērojamus cilvēkresursus un finanšu resursus;
- uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko lomu pakalpojumu sniegšanā iedzīvotājiem un to, ka līdz 2030. gadam šie pakalpojumi būtu jādigitalizē saskaņā ar ES digitālās desmitgades noteikumiem, kā arī subsidiaritātes un proporcionalitātes principu; vienmēr un visām iesaistītajām struktūrām ir īpaši jānodrošina persondatu aizsardzība;
- norāda, ka šie pakalpojumi parasti aptver tādas jomas kā mobilitāte, enerģētika, iedzīvotāji, veselība, lauksaimniecība utt., un norāda uz saikni ar datu izmantošanu šajās nozarēs un attiecīgajiem ES tiesību aktiem, piemēram, ES Datu aktu⁽¹⁾, Datu pārvaldības aktu un VDAR regulu⁽²⁾;

⁽¹⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Eiropas Datu akts" (OV C 375, 30.9.2022., 112. lpp.), sk. Atzinuma faktu lapu (europa.eu).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

6. atzīst: ja tiek sniegts papildu finansiālais atbalsts un nodrošināta iestāžu darbinieku apmācība, sadarbība var būtiski uzlabot vietējā un reģionālā līmeņa publiskās pārvaldes efektivitāti. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu saskaņā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principu jāgādā, ka to sistēmas spēj sadarboties ar tām sistēmām, ko izmanto citas vietējās pašvaldības, reģionālās pašvaldības, valsts iestādes un citas ES valstis, kā arī sadarbības partneri – uzņēmumi un piegādātāji; galvenā problēma, kas saistās ar šo ES tiesību akta priekšlikumu, ir pārrobežu sadarbība;
7. atzīst, ka daudzām vietējām un reģionālajām pašvaldībām pašreizējā ekonomiskajā situācijā pietrūkst finanšu un cilvēkresursu, taču digitālā pārveide jāuzskata par svarīgu prioritāti. Komiteja uzsver, ka gadījumā, ja nebūs finansiāla atbalsta, šīs problēmas var apdraudēt saimnieciskās un sociālās iespējas nākotnē un radīt reālus draudus digitālajai kohēzijai kā tādai; aicina Eiropas iestādes ar pienācīgiem finanšu resursiem atbalstīt digitālo pārkārtošanos, tostarp mazākos un/vai mazāk attīstītos reģionos un salās;
8. uzsver, ka saskaņā ar aptauju, kas veikta vietējo un reģionālo pašvaldību tīklā *RegHub*⁽³⁾, galvenās vietējā līmeņa problēmas saistībā ar sadarbības nodrošināšanu ir šādas: attiecīgo juridisko prasību izpilde; datu integrēšanas tehnisko prasību ievērošana, kas nereti saistīta ar sarežģītām datu specifikācijām; dažādu sistēmu sadarbības trūkums valsts līmenī; tādu datu trūkums, kas būtu pastāvīgi pieejami; avotu un patēriņa veidu dažādība; turklāt ir nepieciešams samazināt organizāciju birokrātiskumu un mainīt to kultūru atbilstīgi tehnisko sistēmu sadarbībai (organizatoriskajai sadarbībai);
9. atzīmē darbu, ko Eiropas Komisija veikusi, izstrādājot šo priekšlikumu, kā arī tās iekļaujošo pieeju, proti, ka ir ņemti vērā gan ieteikumi, kurus sniegusi Sadarbīgu sabiedrisko pakalpojumu ekspertu grupa⁽⁴⁾, gan nesena atzinums "Valdību sadarbības stratēģija"⁽⁵⁾, ko sagatavojusi platforma "Gatavi nākotnei", gan ieguldījums, ko devušas vairākas ieinteresētās personas un pirmlietotāji, kuri novatoriskus risinājumus sākuši ieviest jau ļoti agrīnā posmā;
10. atkārtoti uzsver, ka risinājumi ir jāievieš saskaņoti un ir jāpanāk, ka jaunās sistēmas retrospektīvi sader ar līdzšinējām⁽⁶⁾;
11. atzinīgi vērtē to, ka paredzēts izmantot brīva un atklātā pirmkoda risinājumus, kas vietējām pašvaldībām un Eiropas iedzīvotājiem dotu neapšaubāmu labumu, jo tiem ir būtiska nozīme, lai panāktu sadarbības risinājumu vēlamu kopīgošanu un atkalizmantošanu un tādējādi uzlabotu pārrobežu sadarbību 4. panta 1. punkta garā;
12. norāda, ka kopīgu sadarbības risinājumu izstrāde un īstenošana vietējām un reģionālajām pašvaldībām radīs ievērojamas finanšu un personāla izmaksas; uzsver, ka tas ietver nepieciešamību izstrādāt jaunus sadarbīgu risinājumus un ieguldīt tajos vai sākt pārveidot esošās sistēmas. Šajā nolūkā, izmantojot finansējuma avotus, piemēram, programmu "Digitālā Eiropa", būtu jāpalīdz vietējām un reģionālajām pašvaldībām segt saistītās izmaksas;
13. uzsver, ka, galvenokārt izmantojot brīva un atklātā pirmkoda programmatūru un apzinoties šo nepieciešamību, tiek novērsta atkarība no viena pārdevēja un ka iespējamā tādu sadarbības risinājumu kopīgošana un atkalizmantošana, kuru pamatā nav atklātā pirmkoda programmatūra, nerada tiesību īpašniekiem negodīgas konkurences priekšrocības (skatīt 4. panta 2. punktu);
14. aicina Sadarbīgu Eiropas kolēģiju sniegt konkrētas norādes par to, kad tiek veikts obligātais sadarbības novērtējums un kādi elementi var būt par pamatu šādam novērtējumam, piemēram, publiskā iepirkuma gadījumā; uzsver arī, ka sadarbības novērtējumam nevajadzētu būt obligātam, kamēr Sadarbīgu Eiropas kolēģija nav pieņēmusi attiecīgās pamatnostādnes;
15. ierosina izstrādāt sistēmu un pamatnostādnes atbilstoši licencēšanai un atklātā pirmkoda un ar autortiesībām aizsargātu sadarbības risinājumu izmantošanai, lai atbalstītu publiskās pārvaldes iestādes šādu risinājumu publiskajā iepirkumā un konkursos;

⁽³⁾ Reģionālo centru tīkls (europa.eu).

⁽⁴⁾ Oficiāli ekspertu ieteikumi jaunai sadarbības politikai – platforma *Joinup* (europa.eu).

⁽⁵⁾ Galīgais atzinums 2022_SBGR3_10 *Governments interoperability strategy_rev.pdf* (europa.eu).

⁽⁶⁾ Tas atbilst arī ieteikumam, kas pausts atzinumā "Gatavi nākotnei", kurā ierosināts uzlabot organizatoriskās un semantiskās savietojamības aspektus, lai atspoguļotu datu laika dimensiju (tas attiecas uz veco un jauno IT risinājumu versiju saderību).

16. norāda, ka sadarbības pārvaldība ir sadrumstalota, it īpaši decentralizētās valstīs, jo Eiropas sadarbības satvars ir brīvprātīga lieta; uzsver, ka valstu kompetentajām iestādēm un tām vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas uzskatāmas par risinājumu ieviešanas "pionierēm", ir būtiska loma izpratnes veidošanā un līdzīgu pilsētu/reģionu mudināšanā uz digitālo pārkārtošanos;

17. atgādina, ka ir jālikvidē digitālās un teritoriālās atšķirības un ka to izdarīt palīdz "Digitālajā kompasā" ⁽⁷⁾ izvirzītais mērķis – 2030. gadā pilnīgi visus galvenos sabiedriskos pakalpojumus sniegt tiešsaistē; uzsver, ka visiem ES reģioniem un pašvaldībām, neraugoties uz to ģeogrāfisko stāvokli, tostarp perifērajiem reģioniem, attālām salām un kalnu apgabaliem, ir ārkārtīgi svarīgi, lai sabiedriskie pakalpojumi digitāli un/vai tiešsaistē būtu sadarbībasveidīgi. Tehnoloģija spēj garantēt, ka reģioni un pašvaldības spēj pārvarēt attālinātības radītos traucēkļus; Komiteja norāda, ka sadarbībasveidīgas pārkārtošanās pārvaldībā ir nepieciešama konkrēta un efektīva sadarbība ar salām un perifērajiem reģioniem;

18. atzinīgi vērtē proaktīvo pilsētu un reģionu veikumu, jo tie, darbotamies kā pirmlietotāji, izmēģina jaunas metodes, meklē jaunus risinājumus un dalās paraugpraksē; augsti vērtē darbu, ko veic gan kustība living-in.eu ⁽⁸⁾, kurā digitālās pārkārtošanās veicināšanas nolūkā apvienojusās vairākas pilsētas un kopienas, gan *Open and Agile Smart Cities* (atvērtas un aktīvas viedās pilsētas), kas izstrādājušas t.s. minimālos sadarbības mehānismus – universālus rīkus, ar kuriem viscaur pasaulē nodrošināt datu, sistēmu un pakalpojumu sadarbību starp pilsētām un piegādātājiem; uzsver: lai varētu nodrošināt viendabīgāku sadarbības veidu un plaši izmantot sadarbības risinājumus, ir jāveido ES mēroga pārvaldības sistēma;

19. norāda, ka jaunu sistēmu iepirkumi un konkursi, tāpat kā esošo sistēmu modernizēšana, radīs slogu vietējām un reģionālajām pašvaldībām – sevišķi tāpēc, ka pietrūkst zināšanu, finanšu un personāla;

20. atkārtoti uzsver sadarbības izšķirošo nozīmi ES digitālajā noturībā un stratēģiskajā neatkarībā: ar savstarpēji savienotiem pakalpojumiem un sistēmām, visās savstarpēji saistītajās vienībās izmantojot vienādu vai līdzīgu risinājumu, ir jāspēj novērst varbūtēju digitālu pandēmiju, ko var izraisīt kibernetiskā vājākajam tīkla posmam. Tajā pašā laikā atklātā pirmkoda risinājumu izmantošana samazinās atkarību no lielākajiem programmatūras risinājumu piegādātājiem, tādējādi palielinot ES stratēģisko neatkarību;

21. atzīst pilsētu, mazāku pašvaldību un reģionu bažas par jaunajiem uzdevumiem, kas uzticēti ar ierosināto regulu, un uzsver, ka ir absolūti nepieciešams ņemt vērā īpašās to intereses; stingri norāda, ka RK pārstāvjiem ir jābūt cieši iesaistītiem stratēģiskajā sadarbības pārvaldībā; pateicoties savai līdzdalībai Sadarbībasveidīgas Eiropas kolēģijā, aņņemas panākt, ka tiek ņemtas vērā vietējā un reģionālā līmeņa bažas;

22. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīgi no Sadarbībasveidīgas Eiropas kolēģijas un kompetentajām valstu iestādēm saņemt konkrētus norādījumus par to, uz kuriem pakalpojumiem attiecas sadarbības novērtējums; uzsver, ka pirms jebkura sadarbībasveidīguma būtu jāveic iepriekšēja pārrobežu piemērojamības pārbaude, un par to būtu jāatbild valstu kompetentajām iestādēm;

23. atzinīgi vērtē to, ka priekšlikumā uzsvars likts uz atklātā pirmkoda risinājumiem, kā arī atklātā pirmkoda izstrādātāju dalību Sadarbībasveidīgas Eiropas Kopienā. Ja atklātais pirmkods vietējo/reģionālo pašvaldību līmenī tiktu lietots kā būtisks pakalpojumu risinājumu elements, uzlabotos pārredzamība, samazinātos izmaksas, pieaugtu kibernetiskā drošība un tiktu novērsta atkarība no viena pārdevēja, kad, mainoties pakalpojuma sniedzējam, daži jau savāktie dati var nebūt pieejami;

24. ierosina, ka Sadarbībasveidīgas Eiropas portālam – vai kādam citam portālam ar līdzīgām funkcijām – vajadzētu darboties kā repozitorijam, kurā atrodas visi ES dalībvalstīs sniegtie tiešsaistes sabiedriskie pakalpojumi, sagrupēti pēc pakalpojumu veidiem un dalībvalstīm. Tādā gadījumā portāls var kļūt par sākumpunktu ikvienam iedzīvotājam, kurš vēlas noskaidrot, kā tiešsaistē piekļūt šiem sabiedriskajiem pakalpojumiem. Tas būtu efektīvs veids, kā apkopot informāciju par galvenajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, kas, sākot ar 2030. gadu, sniedzami tiešsaistē;

25. visbeidzot, norāda, ka priekšlikums atbilst subsidiaritātes un proporcionalitātes principam.

Briselē, 2023. gada 24. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽⁷⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/lv/policies/europes-digital-decade>

⁽⁸⁾ <https://living-in.eu/>

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV